

59961

duhovno življenje la vida espiritual

1958 · LETO XVI

M A R E C

Naslovna stran: 8. postaja križevega pota v kapeli slovenskega semenišča v Adrogué, Argentina. Križev pot je izdelal naš veliki umetnik Francé Gorše, akad. kipar in slikar. (Vse posnetke v tej številki: foto DŽ)

Levo: Znamenita freska „Sne-manje s križa“, v grajski kapeli gradu Puštal pri škofji Loki, delo italijanskega slikarja J. Quaglia.

Spodaj: Pestrost in posrečena povezanost pokrajinske z vaško sliko, je mnogim krajem v Sloveniji dala posebno idiličen značaj. Med njimi je prav gotovo košček iz naše Gorenjske: vas Suha pri škofji Loki s svojo staro gotško cerkvijo sredi polja. Umetnostno silno bogata cerkev je posvečena Janezu Krstniku in zlasti znamenita po freskah Jerneja iz Loke in sijajno okrašenem „Kranjskem prezbiteriju“ (iz l. 1470)

duhovno življenje la vida espiritual

Leto XXVI.

Št. 3

Marec

Veliki petek --

dan vesoljnega odrešenja

(Govor v tržaškem radiu 19. aprila 1957)

Nikdar v letu se najbrž človek ne čuti tako eno s stvarstvom kot ravno na veliki petek, tako potopljen v stvarstvo-kozmos, tako ugreznjen in pokopan v svet in v njegovo usodo, tako zrasel v eno s pezo in s hrepenenjem in s pričakovanjem vesolja ko ta dan.

Danes je celo Kristus pokopan v zemljo. Pokopan, zasut, zaprt v grob. Ves in čisto v njem. Zemlja ga hrani v sebi. Použila je sveto truplo Odrešenika vesolja. Zato sta zemlja in vesolje danes nekaj velikega. Kakor da bi bila nekaj živega. S Kristusom tudi nas nosita v sebi: s Kristusom nosita v sebi upanje sveta.

Morda ste že kdaj poslušali tisti čudež umetniškega ustvarjanja v glasbi, ki je v Wagnerjevem „Parsifalu“: odlomek z imenom „Čar velikega petka“. Magična je ta glasba, pričara v dušo občutje velikega petka. Skromni, razteseni zvoki spočetka. Prebujejo se, kakor da počasi in z neko negotovostjo, z neko bojaznijo klijejo iz tal. Zdaj tu zdaj tam se trudoma, kakor še v jutranjem mraku, dviga skrivnostno sozvočje. Malo za tem prisije prva jutranja svetloba: v njej se zaupneje oglašajo in se množe akordi, znanilci skrivnostnega dne. Kazno je, da je vsa zemlja polna skrivnosti, da krije v sebi nekaj čudovitega. Čedalje silneje vre iz nje ta čudovita stvarnost, dokler se glasovi od vseh plati ne strnejo v opojno himno, ki domi kakor poveličanje nečesa docela novega, v himno novega upanja in novega življenja, v himno odrešenja.

Ni treba sumničiti v vsem tem ne nek prefinjen panteizem ne neko oboženje nature, ki bi bilo bolj pogansko ko krščansko. Tudi krščanstvo pozna neko apoteozo nature, neko poveličanje prirode, ki je čista resnica

brez pokvare in brez neokusnega pretiravanja. To je poveličanje prirode, ki nosi v sebi Stvarnika in Odrešenika. Ta priroda — in mi z njo — diha danes svojo vero v odrešenje. Snuje, poje, v nebo pošilja svoj slavospev odrešenju.

Priroda, ki ječi in vzdihuje

Sv. Pavel je z nekaj besedami zajel globoko bistvo krščanske filozofije o prirodi, ko je v pismu Rimljanom zapisal, da priroda takorekoč vzdihuje in se zvija v krčevitem hrepenenju, ko „željno pričakuje, da bi se vse stvarstvo rešilo iz suženjstva pokvarjenosti v svobodo poveličanih otrok božjih“ (Rim 8, 19. 21). To je izredno globoka, razodeta misel. Hoče reči: priroda ni sama sebi cilj in smoter, ampak ima svoj smoter v človeku. Priroda nima sama v sebi svoje končne usode, njena usoda je človek. Priroda ni sama zase nekaj velikega, čeprav je po materialnih dimenzijah ogromna zlasti za človeško oko; njena veličina je človek. Priroda nima ne življenja ne hrepenenja, ne strahu ne ljubezni sama v sebi, njeno hrepenenje je človek. Zla je ali dobra je, kakor je in kakršen je človek. Blagoslovljena je ali prekleta, kakor je človek, ki ga nosi in ki ga redi. Priroda nima ne obraza ne duše, oboje dobi na posodo: njen obraz in njena duša je človek. Zato ni le plehka bajka, ako pravimo, da tudi priroda hrepeni, upa in pričakuje sredi strahov in sredi nad. To je trdna resnica, a je resnica o človeku.

„Vse stvarstvo vzdihuje,“ pravi apostol Pavel (Rim 8, 21). To je treba prav umeti. Tudi ko zavzdihne otrok, ni zgolj duh, ki toži, ampak zavzdihne tudi otrokovo telesce. Podobno je s prirodo. Duha sama nima. Duha ji vdahne človek: in ta človekov duh misli, toži, hrepeni, vzdihuje. Kakor v zameno pa priroda človeku posodi to svoje ogromno kozmično telo, ki se združi s človekovim duhom in vztrepeče ob navalu človeške tuge in človeške radosti, kakor telo otroka vztrepeče v jok ali se smehlja v radosti. Tako danes po Pavlovih besedah „vsa narava vzdihuje“, vzdihuje v pričakovanju odrešenja.

Zrno vsejano v leho sveta

Véliki petek je sicer dan smrti, a s smrtjo je združeno življenje.

Kakor v čisto naravnem redu tako in še bolj si v nadnaravnem redu smrt in življenje sledita neprenehoma drug drugemu za petami.

Med najbolj pomenljive prilike, ki jih je Kristus povedal o sebi in o svojih, spada tista o zrnu, ki je vsejano v leho na njivi. „Resnično, resnično, povem vam: Če pšenično zrno ne pade v zemljo in ne umrje, ostane samo; če pa umrje, obrodi obilo sadu“ (Jan 12, 24). To pšenično zrno, ki mora umreti, da vzklije, je v prvi vrsti Kristus sam. Ta prilika je obenem prerokba o njegovem lastnem življenju in o njegovem odrešilnem delu. „Zdaj je moja duša vznemirjena in kaj naj rečem? ‘Oče, reši me iz te ure!’ A zato sem v to uro prišel! Oče, povelčaj svoje ime!“ (Jan 12, 27.28).

Na véliki petek se je prerokba uresničila prav do pičice. To kleno zrno, ki se imenuje Maziljenec Gospodov, Sin človekov in Sin božji, je na véliki petek zakopano v zemljo, v leho človeštva. Umrlo je. A v sebi nosi kali novega življenja.

In vsako kleno seme, ki v sebi nosi kali novega življenja, mora tako pasti v zemljo, mora umreti, se razkleniti, da kal požene in udari na dan, da se potem zakorenini, razraste, razveji in obrodi.

Kristus leži v grobu, v zemlji, v temini, v osrčju, v nederjih naše zemlje. On je kal božjega in večjega življenja. Zemlja ga je sprejela vase. Z njim je gruda sprejela kal novega in plemenitejšega življenja, ki bo nevzdržno vzbrstelo že v nekaj kratkih dneh.

Ne nosi gruda sebi mrtveca, nosi Živega in Oživljajočega, nosi Življenje sámo. Ne nosi žalosti, nosi up. Hrepenenje krije v sebi, upanje in blagoslov.

Ta grešna gruda, ta črna gruda, umazano lepljiva, preperela, polna razkroja, pa je danes sprejela vase kal večnega življenja.

Čuti, da jo je vso prevzela neka nedopovedljiva nova moč.

Iz zrna, ki je Kristus, se življenjska sila širi na vse, kar se od blizu ali od daleč kako dotakne njegovega telesa. Na vse prehaja iz te kali neka skrivnostna moč in nek blagoslov. Sveto Odrešenikovo telo, v zemljo zakopano, izžareva silneje, kakor pa iz uramijevih drobcev sevajo žarki tajne moči na vse plati in prodirajo skoz stene teles.

Kaj izžareva?

Odpušcanje, odrešenje, blagoslov in milost. Novo življenje v Bogu. Novo upanje človeku in vsemu vesolju.

Smrt vélikega petka je začetek novega življenja.

Zato to ne more biti dan gole, blede žalosti. Je tudi dan pričakovanja.

Kletev in blagoslov krvi

Ni bilo prvič, da je zemlja pila človeško kri. Kdor bi imel oči prodorne in ostre kakor drobnogled, sam Bog védi, koliko človeške krvi bi uzrl, ki se je v toku stoletij pomešala in strnila s kepami te grude. In ko bi jo uzrl, bi vztrepetal v grozi. Zakaj vsa ta kri je bila naši zemlji v neštetokrat ponovljeno prokletstvo.

Začelo se je z Abelovo krvjo. Z umorom med brati. Bog sam se je zgrozil ob tem, kot je razvidno iz besed, ki jih je govoril Kajnu: „Ne čuješ, da glas krvi Tvojega brata vpije od zemlje k nebu?“ (1 Moz 4, 10).

Zemlja, ki je pila kri prelito med brati, je vpila k nebu bolj v grozi ko v maščevanju. Ona sáma je bila onečaščena s to krvjo. In ko bi ji ne bil v pomoč prišel božji Maziljenec, bi bila za vselej onečaščena, krvavo onečaščena. Strašno je težilo to prokletstvo, ta stoletna in tisočletna môra nad bitjem vesolja.

Komaj pa je Zveličarjeva noga stopila na zemljo, je prokletstvo onečlašene grude začelo počasi odjenjavati. Bilo je, kakor da bi se stoletni urók začel počasi razvozljavati.

Premalo je reči, da je greh prvega človeka vrgel sencò prek vse zemlje in da je nasprotno prihod drugega Adama, Kristusa, prisvetlil kakor vzhajajoče sonce, ki razlije svoje žarke čez zemeljsko oblo — in temine, sence, mrak se razblinjajo. Premalo je to. Greh je realnost, ne le senca; je globoka, trpka, kruta realnost. Prizadel je vse stvarstvo v njegovi notrini, v njegovem najosnovnejšem bitju in žitju, ki ima svoj vrhunec v človeku in je po človeku obrnjeno k Bogu ali pa proč od Boga. Z Adamom se je siloma odklonilo proč od svojega naravnega težišča. S Kristusom se je povrnilo v svoje novo duhovno ravnotežje.

Priroda v službi svetosti

Odtelej sta človek in zemlja odrešena kletve in sta vedno bolj privzeta v službo za božje kraljestvo.

Že Kristusov krst v Jordanu, ki je nekak prédujem odrešenja in posvečenja, tako razlagajo stari cerkveni očetje, ima globok smisel in pomen za vse stvarstvo. Ta splošni in značilni prirodni element, voda, je tedaj vstopila v službo Kristusu in božjemu kraljestvu. Ni voda iz Jordana posvetila Kristusa, marveč Kristus je s krstom v Jordanu posvetil vso vodo zemljé, da bo posihmal služila za sveti zakrament krsta in za preropenje človeških duš.

Globlji pomen tega dejstva, lahko bi morda celó dejali metafizični pomen tega dejstva je: ta prirodna prvina, ki je dotlej ječala skupno z vso zemljo pod pezo prokletstva, je odslej včlenjena v nadnaravni organizem in je postala nosilka milosti kot sestavni del zakramenta svetega krsta. S tem se je v stvarstvu izvršila totalna izpremema. Nek prelom, nek preskok iz skrajnosti v skrajnost je to, iz ekstrema v ekstrem, od prokletstva v blagoslov, iz temine v luč, iz smrti v življenje, iz padca v poveličanje. Stvarstvo je zdaj preustvarjeno.

Ali bi sploh mogla biti priroda bolj povzdignjena in poveličana, kot je s tem, da služi odrešenju in posvečenju človeka v zakramentih? In krst je samo prvi zgled tega povišanja. Isto načelo velja o vseh zakramentih. Najbolj pa o sv. evharistiji. Kruh in vino, ki sta sad naše grude, se v evharističnem zakramentu spremenita v telo in v kri Sinú božjega. Ostanejo sicer podobe ali pritike kruha in vina, ali v njih ni več zajeta naravna ustvarjena snov, ampak sam živi in učlovečeni Stvarnik vse prirode.

Evharistija pa je v tesni zvezi z daritvijo sv. križa. Evharistija je sad sv. maše, sv. maša pa je obnavljanje daritve na križu. V Golgotski uri so v polni in kruti realnosti kaplje krvi Sinu božjega orosile zemljo in zemlja

O, Jezus! Neminljivih cilj!
Naj vsi, ki v večnost stopajo,
vsaj kes pred Tvoj obraz neso.

(Vladimir Kos, Na pragu večnosti v
knjižici „Križev pot prosečih“ — Risba:
France Gorše, U. S. A.)

ih je pila. To ni prispodoba, to ni simbol, ampak sama trda realnost. Liturgija velikega petka nas duhovno postavi v to tragično uro, duhovno nas prenese vanjo. Od tedaj je naša zemlja z nami vred nekaj drugega, kot je bila preje.

Posvečena je. S krvjo Najsvetejšega je posvečena. Tudi ona je v bistvu odrešena. Moč zla je v svetu načeloma premagana, dasi se boj še nadaljuje. Odvzeto je prokletstvo, razvezan urok. Novo sonce žari nad nami, nov zrak dihamo, v nas je ne le novo upanje, ampak že prvi pričetek novega življenja.

Véliki petek je za nas in za vse vesolje tista osrednja točka, ob kateri se je izvršil ta véliki preobrat. Véliki petek nikakor ni zadnji dan v tednu zgodovine človeštva in vesolja. Za vélikim petkom pride vélika nedelja. Pride, ker mora priti. Mora pa, ker ta petek, in samo ta petek nujno vodi do te nedelje. Ker pri Kristusu in samo pri Kristusu smrt nujno privede v življenje. On namreč ni umrl, kakor umrje staro, napol preperelo drevo, ki mu je zmanjkalo življenjske sile. Umrl je kot seme, ki je polno življenja in ki mora umreti samo zaradi tega, da lahko vzklije, vzbrsti in obrodi novo žitje. Takšna je tudi mistična smrt Kristusa v daritvi sv. maše. Pod ločenima podobama kruha in vina je na oltarju pričujoč živi Kristus in ne morda le njegovo mrtvo telo. Ker sta podobi ločeni, je s tem ponazorjena Kristusova daritev v smrt. A pod vsako podobo je navzoč pravi Kristus, živi Kristus, isti Kristus, kot biva in kraljuje v nebesih, saj nekega „d drugega“ Kristusa sploh ni. Evharistija je kruh živih, ki oživlja.

To čutijo danes, na véliki petek, človek in z njim vsa bitja, vsa priroda, vse stvarstvo: da je naša zemlja — in mi z njo — sprejela vase Kristusa, to kleno zrno, ki je moralo umreti, da iz njega vzklije vsem novo in večno življenje.

DR. JANEZ VODOPIVEC, Rim

Za kaj bomo ta mesec molili?

MOLIMO PO SPLOŠNIH IN POSEBNIH NAMENIH SVETEGA OČETA

V mesecu marcu nam Apostolstvo molitve naroča, da združimo svoje molitve s splošnimi in posebnimi nameni svetega očeta papeža, vrhovnega poglavarja Cerkve, naslednika sv. Petra in namestnika Kristusovega na zemlji.

Zakaj so voditelji Apostolstva molitve prav za mesec marec določili ta namen?

Zato, ker je marec v življenju sedanjega papeža, svetega očeta Pija XII., poln velikih, spominskih dni.

Dne 2. marca leta 1876 se je sveti oče v večnem mestu Rimu rodil kot sin ugledne in verne družine odvetnika Pacelli. Praznuje torej v tem mesecu Marijinega oznanenja svoj 82. rojstni dan.

Prav na svoj rojstni dan, 2. marca leta 1939, je bil po sklepu božje Previdnosti izvoljen za papeža in nato 13. marca slovesno okronan za poglavarja Cerkve s trojno krono — tiaro, ki simbolično označuje njegovo trojno vrhovno oblast: učeniško, duhovniško in pastirsko ali vladarsko.

V viharnih časih, ki so napovedovali svetovni požar, je vzel v svoje roke krmilo Petrove ladje ta mož, ki je bil vreden naslednik velikega in neustranjenega Pija XI., kateri ga je sam pred svojo smrtjo večkrat priporočil kardinalom za najvišje vodstveno mesto v Cerkvi. Mož izrednih umskih sposobnosti, velikega, vse obsegajočega srca, papež, ki govori jezike narodov, kakor so jih govorili apostoli po binškoštnem čudežu, je Pij XII. v svoji očetovski dobroti in ljubezni resnično pravi „angelski pastir“.

Vodil je ladjo Cerkve skozi silne in strašne viharje druge svetovne vojske in jo krmari skozi težke in nevarne čase poveljne dobe — z modrostjo in zmogovito duhovno močjo, da svet z občudovanjem gleda nanj. Vsi, ki še verujejo v duhovne in moralne vrednote v človeškem in mednarodnem življenju, ga s spoštovanjem priznavajo za prvo in največjo moralno avtoriteto v sedanjem svetu. Voditelji narodov in držav, politiki, znanstveniki, tehniki, zdravniki, gošpodarstveniki, upravniki itd. — ljudje vseh poklicev in rodov ter jezikov, tudi drugoverci, se zbirajo pred njim, da jim govori kot vrhovni učitelj božje resnice in jim kaže pot, ki vodi k miru in sreči. V ogromnih množicah se zbirajo pred Vatikanom sinovi narodov sveta, učeni in preprosti, da vidijo to edinstveno osebnost papeža, ki jih blagoslavlja in bodri, objemajoč vse s svojo neizmerno očetovsko ljubeznijo.

Ogromno je delo, ki ga vodi sveti oče in opravlja v vladanju Cerkve. Človek strmi, da 82-letni starček zmore tolike napore. Saj je to, kar poročajo listi za leto 1957, pravi čudež v življenjski aktivnosti neumornega poglavarja svete Cerkve: Imel je sveti oče v preteklem letu 797 privatnih in 64 izrednih avdienc. V splošnih avdiencah je sprejel več

Kot 800.000 ljudi. Učiteljski službi je posvetil 98 govorov, katerih 38 je govoril v francoščini, 24 v italijanščini, 15 v angleškem, 11 v španskem, 6 v nemškem, 2 v portugalskem in 2 v latinškem jeziku. Poleg tega je izpolnil nešteto drugih opravil, ki jih poznajo le oni, ki so z njim v zvezi pri upravi vesoljne Cerkve. Resnično ogromno je to delo, ki zahteva junaške volje, neumorne čuječnosti in pozornosti in popolnega žrtvovanja samega sebe.

Sveti oče papež Pij XII. je po sodbi vsega poštenega sveta izreden človek, izbran po Bogu za vodstvo Cerkve prav za naše burne, vulkanske, apokaliptične čase, mož, poln vere in krščanskega optimizma, zaupanja in ljubezni, ki vedno najde svojo pot in moč v molitvi in združenju z Bogom, papež fátimske Marije in posebni ljubljenec in častilec božje Matere — z njim naj združujemo ta njegov veliki mesec svoje molitve in molimo po njegovih namenih, splošnih in posebnih.

KAKŠNI SO PAČ SPLOŠNI NAMENI SVETEGA OČETA V TEM LETU IN TUDI SICER?

Sam nam jih razodene v svoji Apostolski konstituciji z dne 1. novembra leta 1957, s katero razglaša odpustke in privilegije lurškega jubileja. Takole pravi tam, da je naš namen:

1. Prosit od Boga usmiljenje za vse tiste, ki so se oddaljili od krščanske resnice, edine, ki more dati razumu luč in srečo mir, da se čimpreje mogoče povrnejo k njej in se je z vso dobro voljo oklenejo.

2. Moliti za vse one, ki v grehah leže v sužnosti satanovi, da bi umili svoje krivde in se vrnili k dobrim delom.

3. Prosit za dobre, da bi napredovali v svojem duhovnem življenju do vrhunca svetosti.

4. Prosit, da bi se mir in soglasje med posamezniki in narodi čim preje upostavila in učvrstila.

5. Moliti končno zato, da bi sveta katoliška Cerkve po vsem svetu uživala dolžno prostost v vršenju svojega poslanstva in bi tako lažje mogla poskrbeti za zveličanje ljudi in pospeševati ter sodelovati pri splošnem in resničnem blagostanju človeštva.

Če preberemo in premislimo te splošne namene svetega očeta, ne moremo drugega misliti ali reči, kot da so izliv resnično velikega, plemenitega, očetovskega srca. Prvi so mu v mislih izgubljeni sinovi in hčere. Z njim naj molimo zanje, da se skesani vrnejo v očetovo hišo, da ne poginejo od uboštva in lakote. Nič zamere ne pozna očetovo srce, nič zagrenjenosti. Kakor oče v Jezusovi priliki o izgubljenem sinu misli na izgubljene vernike z vse odpuščajočo ljubeznijo in nas kliče k molitvi za njihovo spreobrnjenje.

Šele za izgubljenimi, ki so predmet posebne božje in papeževe ljubeče zaskrbljenosti, nas sveti oče kliče k molitvi za pravične, da bi bili še bolj pravični, še bolj stanovitni in zvesti, da bi pogumno šli prav do vrha svetosti, kamor jih vabi Gospod. Kako velika je tudi ta papeževa misel, kako veličasten ta papežev namen: moliti za doseglo krščanske popolnosti, za najvišje in najlepše v duhovnem življenju vednikov, kar bo na zemlji dalo Cerkvi in človeški družbi dragocen zgled in sad popolnih krščanskih kreposti, v nebesih pa Bogu veličastno počesčenje in pravičnim enkrat krono večne slave.

K sklepu nas sveti oče poziva še k molitvi za mir med posamezniki in narodi in za prostost in svobodo svete Cerkve v njenem duhovnem poslanstvu, vse v ta namen, da bi se v svetu utrdilo miroljubno sožitje in trpečemu člove-

štvu pripravilo resnično in trajno blagostanje.

Iz teh velikih, plemenitih, ves svet obsegajočih namenov svetega očeta vidimo, kakšen je imperializem in totalitarizem Cerkve, ki ga ji brezbožniki tako krivično očitajo.

Ko bi človeštvo le malo hotelo prisluhniti vabilom in pozivom svetega očeta in se pridružilo namenom njegovih molitev in srčnih želja, o, kako hitro bi bili rešeni vsi moreči problemi sedanje človeške družbe. V svetu pa bi se utrdil imperij Kristusov, kraljestvo božjega Odrešenika, ki je kraljestvo resnice in življenja, svetosti in milosti, pravice, ljubezni in miru.

Ko smo tako v duhu pregledali splošne namene svetega očeta, pogledjmo zdaj,

KAKŠNI BI UTEGNILI BITI ŠE NJEGOVI POSEBNI NAMENI?

Če se vživimo v misel, da je sveti oče vrhovni duhovni poglavar vsega katoliškega sveta, da pase čredo, ki šteje do 450 milijonov vernikov, raztresenih po vseh kontinentih, članov vseh narodov in rodov in ljudstev in jezikov, ki jim je papež resnično duhovni oče, katerega zanima vse, kar vso Cerkev zadeva, ki ga boli vse to, kar verni sinovi in hčere po svetu trpe, ki ga neprestano skrbi usoda milijonov, ki so v nevarnostih in preskušnjah — tedaj bomo razumeli, da morajo biti papeževi posebni nameni nešteti, kakor so nešteti problemi Cerkve in posameznih vernikov po svetu. Na misel mi pride tu, kar sveti apostol Pavel piše Korinčanom (II, 11): Ko jim v svoj zagovor najprej v pretresljivi resničnosti našteje svoje trude, muke in vse trpljenje, ki ga

je za Kristusa prestal, tedaj dostavi sledeče: „Poleg tega imam pa še vsakdanji opravke, skrb za vse cerkve. Kdo je slaboten in bi jaz ne bil slaboten? Kdo se pohujšuje in bi mene ne peklo?“ Tako je apostol v svojem velikem srcu nosil skrb za vse. Tako jo nosi sveti oče papež.

Lepo je povedal o svetem Pavlu sveti Janez Krizostom: „Srce Pavlovo je srce Kristusovo.“ Tudi o sedanjem našem velikem papežu bi lahko upravičeno rekli: Srce Pijevo je srce Kristusovo!

Kako številni, kako plemeniti, kako sveti morajo biti posebni nameni svetega očeta, s katerimi objema vesoljno Cerkev in ves svet, pa tudi vse posamezne Cerkve med narodi, posamezne skupine in vernike, ki jih njegovo budno očetovsko srce z njegove visoke postojanke vidi v trpljenju, stiski in nevarnosti...

+

Združujmo torej v mesecu marcu svoje molitve z nameni svetega očeta papeža, tako splošnimi kot posebnimi. Naj mu bodo naše vsakdanje goreče prošnje, ki jih z njim po Marijinem Srcu naslavljamo na presveto Srce Jezusovo, vezilo za njegov 82. rojstni dan ter v zahvalo in dolžno ljubezen za 19 let njegovega zvestega vladanja Cerkve.

Vedno je bil značilni znak pravih kristjanov, da so bili z vrhovnim poglavarjem povezani v ljubezni, vdani pokorščini in v molitvi. Naj tudi o nas velja staro pravilo, da smo s svetim očetom papežem vedno eno srce in ena duša.

ALJAZIŽ KOŠMERLJ, Argentina

Trabajando como en la patria

Desde años atrás tiene la colectividad eslovena en Buenos Aires un gran amigo y sincero admirador en persona del actual Vicario General de la Diócesis de Morón. Las líneas que siguen son la mejor prueba de su cariño que profesa el ilustre dignatario eclesiástico hacia nosotros. Las ha escrito por su propio impulso sin ser solicitado por nosotros; por tanto merecen todavía nuestro mayor aprecio y gratitud. Y para que nuestros lectores se den cuenta de la grandeza moral del conspicuo autor del presente artículo, transcribimos sus propias palabras, enviadas al director de nuestra revista:

"El Vicario General del Obispado de Morón Juan Antonio Presas envía éste artículo 1) para estudio e información o 2) para la revista eslovena o 3) para el canasto. Con toda libertad y con la estima de siempre. Morón, 6 de enero de 1958."

Tales palabras no precisan ningún comentario. Hablan suficientemente por sí solas.

La República Argentina es nación de ricas esperanzas; por algo el Santo Padre la estima tanto y habla de ella con singular predilección. Pues bien, en la actitud se ve la Argentina abocada a un tremendo problema religioso por la escasez de clero, y hete aquí que la Divina Providencia que todo lo ordena fuerte y suavemente nos trae a estas tierras en estos tiempos una falange disciplinada y briosa de sacerdotes eslovenos, que invadiendo los rincones del País llenan el vacío de la falta de clero con dignidad y eficacia.

Muchos de estos sacerdotes ocupaban en su tierra de origen puestos de alta jerarquía y sobresalían por su figura-ción social y cultural, desplegando una actividad asombrosa en obras de valor positivo; aquí en su inmensa mayoría llenan lugares humildes y secundarios, si hablar se puede así en la repartición de puestos en el reino de Dios.

Le lengua y costumbres de su País natal son muy distintas de las de acá,

y sin embargo se los ve con empeño esforzarse por acimatarse al ambiente y predicar en general con un lenguaje escogido e inteligible. Han tomado esta tierra como la suya y están trabajando como en la Patria.

El bien que estos sacerdotes eslovenos reportan al País es enorme. ¡Qué de aprietos los de nuestros Obispos Argentinos si de la noche a la mañana se retirasen ellos a sus tierras de origen! Son asiduos en la enseñanza del catecismo, en el confesionario, en la visita a los hospitales y muestran una seriedad y gravedad notables en todo aquello que se refiere al servicio de Dios y provecho de las almas. Perspectivas humanas halagüeñas no tienen ninguna por cierto, ya que por ser extranjeros no ocuparán nunca quizás lugares públicos y sobresalientes.

En la diócesis de Morón existe una gran colectividad eslovena, que llena nuestros templos y con su ejemplo arrastra a los demás a practicar la vida

Mons. Juan Antonio Presas,

vicario general de la nueva diócesis de Morón, autor del presente artículo y sincero amigo y admirador de la colectividad eslovena.

generalni vikar škofije v Moronu, v katere območju živi mnogo Slovencev in deluje deset slovenskih duhovnikov. Ta članek je njegovo delo.

crisiana. Los sacerdotes de esta nacionalidad son también numerosos y aportan una ayuda estupenda. Como para agradecer a ese pueblo y sacerdotes eslovenos el bien cumplido, el año pasado, en el día de la Epifanía, Morón invitó a celebrar el Santo Sacrificio de la Misa en su magnífico Altar Mayor de la Concepción del Buen Viaje al Señor Obispo de Ljubljana, Mons. Dr. Gregorio Rozman, todo un gran señor por su trato y amabilidad. Perseguido por

los comunistas, desterrado de su Iglesia, atiende al presente la colectividad eslovena esparcida por el mundo entero, y fué un honor para Morón tenerlo unas horas consigo, y así cumplir una de las obras de misericordia: la de hospedar al peregrino. Pues peregrinos son todos estos pueblos que emigran por motivo de su fe.

No me costaría nombrar sacerdotes eslovenos que trabajan con dedicación en nuestra Diócesis de Morón. La Virgen Inmaculada del Buen Viaje, nuestra Celestial Patrona, quiera recompensarles tantos esfuerzos, llevándolos un día a buen destino y puerto seguro. Pero vaya un caso.

Háse creado en Morón ha poco tiempo la parroquia de la Virgen de las Flores. El alma de ella ha sido el sacerdote Antonio Skulj. Este sacerdote llegó al lugar ha dos años y lo encontró dividido en dos bandos antagónicos, y sí es cierto que no lo apedrearon, pero la tormenta que aguantó de lenguas habladoras fué mucho más terrible. Aquello era un bombardeo en toda regla. El barrio era el Calvario de Morón, y nadie de los muchos candidatos que se propusieron quiso tomar el cuidado de esa barriada. El buen Padre Antonio Skulj, militar de la última guerra y de hombros anchos, aguantó y resistió callado hasta el final. El ganó la batalla. Y hoy el lugar es un campo de bendición, donde la vida sacramental va en auge y se enseña a conciencia el catecismo y se cumple seriamente con Dios. Tiene en su Parroquia tres capillas y en todas hay entusiasmo por la Iglesia. Nadie creyó jamás que ese sacerdote podría ser un día el Cura de esta nueva Parroquia. Logró convertir en amigos a los enemigos y éstos mismos le ayudaron a levantar las paredes del templo. Todo un milagro. Y la Iglesia matriz de Mo-

rón está hondamente agradecida al servicio de este sacerdote ejemplar.

Es natural que el milagro se debe primero al Sacratísimo Corazón de Jesús, cuya devoción el Padre Antonio extendió y difundió desde el primer momento que llegó a la barriada. Luego a la Virgen Santísima, a quien honró con el rosario continuo y las capillas domi-ciliarias. En tercer lugar al Sr. Obispo de Morón, Mons. Miguel Raspanti, que con su buen tino y bondad e inteligencia, fué quien decidió la cuestión y solucionó el problema. Luego a la Sra. Ana de Paracone y su familia, que sin descanso ayudaron a la obra. También se debe el milagro a las buenas gentes que nunca faltan y son devotas de Dios; y por último, y no estará de más advertirlo, al milagro cuenta también con

el patrocinio que a la obra sin duda dispensara el sacerdote misionero eslo-veno, Federico Baraga, cuyas estampas el Padre Antonio repartiera entre la gente a quien se le encomendara el asunto, pues por sus virtudes ha sido introducido su causa de canonización en Roma.

Creo que no debo extenderme más; mi propósito al escribir e hilvanar estos renglones ha sido agradecer al Sr. Obispo de Ljubljana, Mons. Gregorio Roz-man, la prestación que ha hecho de estos sacerdotes tan excelentes a nuestra República, y agradecer a éstos todo el servicio que cumplen con su trabajo a esta tierra mariana de Morón.

JUAN ANTONIO PRESAS
Vicario General de Morón

BLAGRI

3. BLAGOR NJIM, KI RAZUMEJO

Učenka.

Gospod, rada bi, da bi bila moja volja vedno iskrena in da moji nameni ne bi krenili z načrtane poti. Sestavila sem si cel načrt kreposti, ki si jih želim pridobiti. V svojem naporu ne smem popustiti. Moja vztrajnost me mora obvarovati svojeglavnosti in zablode.

Učenik.

Otrok moj, prvi dan ustvarjanja, preden sem iz prvotne zmede naredil urejen svet, sem z eno besedo razsvetlil vesoljstvo. Bil je to prvi „fiat“, „bódi“. Vsa trajna dela so izhajala iz jasnosti. Ali si mislila na

to, da narediš skladnost med svojim razumom in nalogo, kamor te ženejo tvoje lepe želje? Kaj si storila, da dosežeš potrebno vednost?

Učenka.

Te besede se mi zde čudne. Ne razumem nujnosti tvojega opomina, še njegove primernosti ne. Mislila sem, da vem dovolj, ako preprosto verujem tvoji besedi ter si ne delam skrbi, da bi si mnogo belila glavo ter kopicila učenost. Saj mi razsvetljenje mora prihajati od zgoraj od tebe, ki si Oče luči. Ne upam si domišljati, da bi moj razum, ki je precej zakajen, mogel dodati tvoji svetlobi kak žarek. Ali bi ne bilo ošabno, razkošno opremljati duha z nepotrebno znanostjo? Sicer pa sem že mno-

S kakšno hvaležnostjo je Marija pogledala Simona Cirenejskega, ko je vzel križ, da ga pomaga nesti omahujočemu Jezusu. In ko je videla, da se nekaj obotavlja, da je nejevoljen, je brez dvoma iz njenega materinskega Srca pri-vrela prošnja k Jezusu, naj Simonu na-polni srce s svetim ponosom, da sme biti pri odrešilnem delu soudeležen.

Skušajmo pomagati tudi mi drug drugemu nositi križ. V tem že itak bednem življenju pomagajmo drug drugemu. Ne povečujmo si sami med seboj gorja; ne grenimo drug drugemu življenja; temveč skrbimo, da bomo sedanje križe nosili z obzirnostjo do bližnjega in z največjim razumevanjem do trpečega sobrata. S tem bomo sedanji križ tudi sebi najbolj olajšali, ker nas bo Bog bogato blagoslovil in nas bo božja milost podpirala. (Škof dr. Gregorij Rožman v „Križevem potu z Marijo“, 5. postaja. — Delo kiparja in slikarja Franceta Gorše, U. S. A.)

gokrat slišala, da za dosego svetosti zadostuje le eno: hoteti.

Učenik.

Človeška slabost vleče ljudi vedno proti povprečnosti, tako da, nevedé, celo najboljši zdrsrnejo na lagodna

poti, do manjšega odpora. Nočem, da s pretvezo ponižnosti moje darove ckrnjuješ ali da zatajiš prvo vseh dolžnosti: najplemenitejšo in naj-težjo. Otrok luči si. Pred vsem zahtevam, da v sebi spoštuješ razum, ker z njim si podobna meni ter se mor-eva razumeti.

Goreča volja je zgolj slepa sila in najboljši nameni so polni nerodnosti, ako se ne potru-diš osvetliti jih na vsi moč z jasnostjo poštenega in delavnega znanja. Ko bi mogla, kakor jaz, prešteti, ob poti karavan, vsa podjetja, v katerih so se potratile zmedene velikodušnosti ter so končale s polomijo, ko bi mogla vedeti, koliko upov je šlo po vodi zaradi izgube poguma in zaradi neuspeha, ker jih ni podpiralo premišljeno znanje, — ne bi mislila, da pri mojem delu zadostuje goreča volja, in spomnila bi se, da je Beseda prišla med ljudi kot luč sveta.

Le prerediti so, ki razumejo. Taki, ki skušajo razumeti in ki si prizadevajo, da bi razložili znamenja časov in tajne potrebe duš, so, žal, le izjema. Lenuhi so svoji brezdelnosti naredi imena kreposti. Brezbrižni nevednosti so peli pobožne pesmi. Ti ne zaničuj nikdar neukih niti množice tistih, katerim nujnost vsakdanjih potreb ni nikoli dala časa čitati Platona in ki niso nikdar prestopili praga knjižnic. Pravico imajo do vse tvoje ljubezni. Ako bi se ob pogledu nanje pojavil v tebi prezir, ako bi se smejala njihovi neizkušenosti, bi bila tuja mojemu duhu.

Ti pa, ki te je naklonjenost moje Previdnosti osvobodila skrbi za telesne potrebe, da si se mogla posvetiti trudu za znanost, imaš dolžnost, da si luč. A luč postaviti pod mernik

ali pod posteljo, je dejanje, ki so ga moje besede v Evangeliju obsodile.

Nikoli ne boš razumela preveč. Mnogo jih je, ki čitajo povsem narobe znamenja mojega delovanja ter ne najdejo ključa do duš, ker jim manjka sočutnega razumevanja. Da ohraniš celo gorečnost svoje volje, da deluješ učinkovito, brez nasilnosti, na voljo drugih, moraš razumevati. Meniš li, da je mogoče voditi mladino, usmerjati jo proti edino zveličavni staji, ako ta mladina pred vsem ne čuti, da jo razumeš? Mar ne veš po izkušnji, da je prvi most, s katerim je treba zvezati oba bregova, most spoznanja, in da so povsod, po vseh krajih sveta, spoštovali modre, ker ti so odgovarjali na vprašanja ter so s svojo bistrino urejali trdno skladnost?

Mnogo samoodpovedi je treba, da razumeš druge. Ne boj se napuha učenosti. Napuh je zgolj smešen zajedavec napol-učenosti, to je, nadute nevednosti. Moja volja je, da spoznaš nad vse čisto radost dobro preučenih naukov in tistih neomejenih videnj, ki vodijo obnašanje velikih apostolskih delavcev. Imej tudi razumevanje sveta, v katerem živiš; dobe, v katero je moja Previdnost postavila tvoje rojstvo; hrepenenja žalosti, bojazni, odporov in ponosov človeštva, ki te obdaja. Razum, ki se ne zanima, pomeni odpoved. Čemu? morali moji zvesti služabniki vedno videti videz, da so nekoliko omejeni ter stati ob strani pri vsem, kar ti bove navdušuje?

Kadar boš imela opraviti s pogani, kakršnimikoli, moraš biti na to, da jih razumeš, ne razumeš jih obsodjaš, da jim obrneš obraz ali da se

France Gorše: Jezus sreča svojo žalostno mater. 4. postaja križevega pota v semenišču v Adrogué, Argentina

prerekaš. Ako duša čuti, da jo razumeš, se njeni predsodki razpršijo in njen odpor pojenja.

In ko se vsak večer daruješ Bogu, daruj mu svoj razum ter prosí, da bi ga imela vedno več, da bi mogel miroljubno objemati vse, ki so v tvojem okolju. Ne ponavljaj nikoli lenobno kar prikrojenih izrazov, katerih utemeljenosti nisi sama preizkusila. Ne sanjari, kadar moreš premišljevati. Ne trati časa z neokusnim čitanjem, dočim ti toliko resnega in oživljivega učenja nudi zaklade znanosti.

Ne izgovarjaj se: „Saj sem samo ženska, torej imam pravico biti manj učena.“ Moja Cerkev ni nikdar prisilila nikogar, zapreti se v nevednost. Vsi verniki morajo ponavljati isto himno „Veni Creator“, „Pridi Stvarnik“.

Blagor njim, ki razumejo, oni so delavci. So tudi dobrotniki, kakor ne-sebični svetilniki, ki razširjajo svoje žarke po morjih.

Materi za god

Po dolgem času sem zopet obiskal svoj rojstni kraj.

Ob prvem lepem dnevu sem napravil daljši sprehod v okolico. Pot me je vodila tudi na župnijsko pokopališče. Ob grobu z letnico 1912 sem videl moža, ki je stal in molil.

Poznan mi je bil grob po svoji posebni obliki, toda obiskovalec mi je bil povsem neznan. Počakal sem nanj ob pokopaliških vratih.

„Dovolite, kdo ste verni moj neznanec?“

„To je sedaj vseeno. Materi za god sem obiskal njen grob.“

„Ste od daleč?“

„Pet ur sem potreboval z vlakom.“

„Pet ur? Dolga pot?“

„Ko bi ne bilo vlaka, bi šel tudi peš.“

„Tudi peš? Radi ste imeli svojo mater.“

„Da, še vedno slišim njeno besedo. vedno še vidim njen zgled, še vedno okušam njen dar.“

„Kakšen dar?“

„Vero.“

Spoznal sem, da je hotel biti v tem trenutku zbran v spominu na svojo mater, zato ga nisem več nadlegoval z vprašanji. Nadaljeval sem svoj sprehod v božjo naravo.

Ko sem se vračal mimo pokopališča, sem stopil h grobu, ob katerem je pred dobro uro še stal neznanec. Na grobu je dehtel svež šopek rož z belim trakom in zlatim napisom: „Ob dvajsetletnici — posinovljenec.“

Moje začudenje ob neznanem obiskovalcu je bilo še večje. Še čez dvajset let? Samo posinovljenec? In tako daljni obisk? In za god?

O, ve matere, ki počivate tu okrog v grobeh, ali vaši sinovi ali vaši otroci tudi tako mislijo na vas, ki ste jim bile prave matere?

Pogledal sem po grobeh in prečital sem nekaj znanih imen, meni davno znanih žená. Počivajte v miru! Kako ste pozabljene: Prva, druga, tretja in četrta.

Tvojega sina sem danes srečal. Bogat je postal. Kako dobro se počuti v svojem bogastvu.

Pri drugem grobu sem se spomnil pozabljive hčere. Nedavno je prišla iz Zagreba domov na obisk. Materinega groba ni niti obiskala. Čemu? Saj mati več ne more videti njene nove obleke in novega plašča.

In tretja in četrta pokojnica, kako je z vajino deco? Vajina deca je bila še premlada, ko ste jo bili zapustili. Komaj je deca mogla izreči vajino ime, že je izgubila svojo mlado mater. — Kdaj torej otrok svoje matere ne pozabi? Premladi otroci se je ne spominjajo, starejši jo pozabljajo. Kdaj sme mati svojemu otroku umreti, da je otrok ne pozabi?

Odšel sem proti domu. V občinski pisarni sem mimogrede poizvedel, kdo je obiskovalec na grobu z obnovljeno letnico 1912. Pokojna kočarica K. A. je pred mnogimi leti sprejela rejenca S. F. Ljubila ga je in vzgojila, kakor mati svojega sina: z vero in ljubeznijo. Zato ju je bila deležna še po smrti.

Tudi naše matere sedanjih dni naj vzgajajo na ta način in njih spomin bo ostal večn.

FR. MAVKO

Evangelij po svetem Luku

RAZLAGA DR. MIRKO GOGALA

BODITE PRIPRAVLJENI!

Jezus je svoje učence poučil, kako naj se rešijo strahu pred smrtjo, kako naj se osvobode vsake navezanosti na zemske dobrine in končno, kako naj se otresejo moreče skrbi za vsakdanje življenjske potrebe. S tem jim je pokazal pot do polne svobode duha, ki je učenecem nujno potrebna, da bodo vse svoje

sile mogli osredotočiti samo na iskanje božjega kraljestva, na zbiranje zakladov v nebesih (Lk 12, 1-34). Tako bodo tudi lahko Gospodov prihod k sodbi čakali v stalni pripravljenosti, od česar ravno zavisi njih večna usoda. In prav to zadnje je predmet Jezusovega naslednjega govora:

„Vaša ledja naj bodo opasana in svetilke prižgane, in vi bodite podobni ljudem, ki čakajo, kdaj se vrne njih gospod s svatbe, da mu, ko pride in potrka, takoj odpro. Blagor tem služabnikom, ki jih gospod ob svojem prihodu najde čuječe! Resnično, povem vam, da se bo opasal ter jih posadil za mizo in bo pristopil ter jim stregel. In če pride ob drugi straži in če pride ob tretji straži in jih tako najde, blagor tem služabnikom!

To pa vedite, da bi hišni gospodar, ko bi vedel, ob kateri uri pride tat, čul in bi ne pustil podkopati svoje hiše. Tudi vi bodite pripravljeni; zakaj ob uri, ko ne mislite, bo prišel Sin človekov.“

Rekel pa mu je Peter: „Gospod, pripoveduješ li to priliko za nas ali tudi za vse?“ In Gospod je rekel: „Kdo neki je zvesti in razumni oskrbnik, ki ga bo gospod postavil nad svoje posle, da jim ob svojem času odmeri živež? Blagor temu služabniku, ki ga bo gospod ob svojem prihodu našel, da tako dela! Resnično, povem vam: Čez vse svoje imetje ga bo postavil. Ko bi pa ta služabnik mislil: ‘Dolgo ne pride moj gospod’, in bi začel pretepati hlapce in dekle, pojedati in popivati in se upijaniti, bo prišel gospod tega služabnika ob dnevu, ko se ga ne nadeja, in ob uri, za katero ne ve, in ga bo presekal in mu dal delež z neverniki. Oni služabnik pa, ki je spoznal voljo svojega gospoda, pa se ni pripravil ali

storil po njegovi volji, bo zelo tepen; tisti pa, ki je ni spoznal, pa je storil kaj kazni vrednega, bo malo tepen. Od vsakega pa, komur je bilo dano mnogo, se bo mnogo zahtevalo; in komur so poverili mnogo, od njega bodo še več terjali“ (Lk 12, 35—48).

1. Jezus je novi del govora začel z dvema prisposodobama: „Vaša ledja naj bodo opasana in svetilke prižgane.“ Vzhodnjaki so si s pasom ob bokih privihali dolga oblačila, da jih niso ovirala pri delu (prim. Lk 12, 37) ali pa na potovanju (prim. 2 Moz 12, 11), dočim so si jih pri počitku spet razpustili. Imeti „opasana ledja“ potemtakem pomeni, biti pripravljen za delo ali pa že delati. Isto velja za „prižgane svetilke“, ki so za delo ponoči neobhodno potrebne. Tako nam obe prisposodbi izražata eno samo idejo: bodite pripravljeni!

Ta svoj opomin je Jezus potem razložil in podkrepil s priliko o služabnikih, katerih gospod je bil povabljen na svatbo. Kot je v takih slučajih navada, se bo gospod šele ponoči enkrat ob negotovi uri vrnil domov. Ker mu bodo služabniki ob prihodu morali odpreti vrata in mu tudi sicer bodo takoj na razpolago, če bo česa potreboval, morajo vse do njegovega povratka ostati „čuječi“ (gr. gregoreín), to se pravi, v stalni pripravljenosti; ali kot je Jezus prej dejal, z opasanimi ledji pa tudi s prižganimi svetilkami, da jih tema ne bi ovirala. In v tej pripravljenosti morajo služabniki vztrajati kljub temu, če bi se čakanje zavleklo pozno v noč ali celo do ranega jutra; kajti gospod se bo morda vrnil šele „ob drugi straži“, ki je obsegala tri ure pred polnočjo, ali pa celo „ob tretji straži“, ki je obsegala tri ure po polnoči. (Na podlagi menjavanja vojaških straž je bila noč razdeljena v štiri dele po tri ure, začenši ob šestih popoldne.) Če bo torej gospod ob svojem povratku, pa naj že

pride kadarkoli, svoje služabnike našel čuječe, „blagor tem služabnikom“! Gospod sam „se bo opasal ter jih posadil za mizo in bo pristopil ter jim stregel“. Gospod bo za plačilo vloge zamenjal in bo sam osebno stregel svojim služabnikom, kot če bi jih hotel napraviti deležne svojega slavlja. In prav ta izredna dobrota in domačnost gospoda je neka posebna poteza v priliki. V tej potezi zaznamo močan alegoričen poudarek, ker ni v navadi, da bi gospod stregel svojim služabnikom. Na vsak način je ta poteza bila vpeljana v priliko zato, da more tako z manjšo pomanjkljivostjo izraziti vzvišeno stvarnost, ki jo je Jezus s priliko hotel naznačiti.

Prilika namreč tole pomeni: Gospod, ki se bo vrnil s svatbe, je Jezus, ki se bo po vnebohodu vrnil na svet k vesoljni sodbi, oziroma še prej k posebni sodbi ob smrti vsakega posameznika. Učenci pa kot služabniki v priliki morajo na ta Jezusov prihod biti stalno pripravljeni in se ne naveličati, tudi če bi se Gospodov povratek kaj zavlekel. In blagor učencem, če jih bo Jezus našel pripravljene; kajti v nebesih jih čaka veliko plačilo, ki se tudi na tem mestu kot sploh pogosto v sv. pismu primerja pojedini (prim. Raz 3, 20; 19, 9). Jezus sam jim bo pri tej nebeški pojedini stregel. Če pomislimo, da je bil Jezus že na tem svetu med svojimi učenci „kakor tisti, ki streže“ (Lk 22, 27; prim. Jan 13, 5), se nam ta primera ne bo zdela več tako nenavadna. Jezus je hotel s tem reči, da bo svoje učence v nebesih naredil deležne svoje lastne slave in sreče.

Prilika v tej obliki je Luku lastna,

vendar vsebuje v glavnem isti nauk kot nekoliko podobna prilika pri Mateju o pametnih in nespametnih devicah (Mt 25, 1-13) ali pa kot poziv k čuječnosti, s katerim Marko zaključi Jezusov pouk na predvečer trpljenja (Mk 13, 33-39).

2. Svoj opomin, naj bodo učenci stalno pripravljene na njegov prihod ob smrti, je Jezus takoj nato izpopolnil še z novo priliko o hišnem gospodarju in o tatu, ki jo je poleg Luka ohranil tudi Matej (24-42-44): Če bi hišni gospodar zvedel, ob kateri uri bo tat skušal podkopati njegovo hišo, bi celo noč čul, da bi preprečil vlom. Prav tako naj čujejo učenci, da jih Jezus, ko bo prišel kot tat, ne bi našel nepripravljenih: »Tudi vi bodite pripravljene; zakaj ob uri, ko ne mislite, bo prišel Sin človekov.«

Med priliko in aplikacijo se zdi, da je majhna nedoslednost; kajti hišni gospodar je vedel za uro, kdaj pride tat, dočim učenci ne vedo za uro Gospodovega prihoda. Vendar je težava le navidezna. Jezus govori o gotovi uri pri tatu ne zaradi ure, temveč zato, da poudari gotovost njegovega prihoda. Za priliko je namreč to važno, ker človek pač ne more vsako noč čuti zaradi tatu. Če bi torej hišni gospodar vedel za uro, kdaj pride tat, bi celo noč čul in ne morda le neko gotovo uro, kar je psihološko popolnoma razumljivo. Vključno v tem pa je seveda že tudi povedano, da bi hišni gospodar vseeno čul celo noč, ako bi bil opozorjen, da tat zagotovo pride, tudi če bi ne vedel točne ure njegovega prihoda. Prav tako morajo učenci biti stalno pripravljene na Jezusov prihod. Čeprav namreč ne vedo za uro njegovega prihoda, pa vsaj to vedo, da za gotovo pride.

Morda se na prvi pogled malo čudno zdi, da se Jezusov prihod primerja prihodu tatu. Toda v sv. pismu je prav ta primera nekaj običajnega (prim. 1

Tes 5, 2; 2 Pet 3, 10; Raz 3, 3). Kot prihod tatu bo namreč tudi Jezusov prihod poln skrivnosti in groze. In prav v tem je značilnost te prilike v primeri s prejšnjo, v čemer bodo učenci našli nov močan nagib, da bodo Gospodov opomin resno vzeli in v stalni pripravljenosti čakali na njegov prihod.

*

3. Apostolu Petru ni bilo čisto jasno, če ti opomini k čuječnosti veljajo le učencem ali pa tudi ostalim poslušalcem (prim. Lk 12, 1-13). Zato je vprašal: „Gospod, pripoveduješ li to priliko za nas ali tudi za vse?“ V celotnem Lukovem poročilu o potovanju v Jeruzalem se Peter samo na tem mestu omenja. Zdi se, da se Peter nanaša na prvo izmed obeh prejšnjih prilik, ker je druga le kot nekaj dodatek in Jezus v svojem odgovoru omenja le služabnike.

Na Petrovo vprašanje je Jezus odgovoril z novo priliko, ki jo navaja tudi Matej, razen uvoda in zaključkov, le da jo on postavlja v eshatološki govor (Mt 24, 45-50). Vendar se zdi, da ima Lukov red prednost.

Prilika ima obliko dvostiha. V prvi sliki nam predstavlja hišnega oskrbnika, ki zvesto in razumno opravlja svojo službo. Njega je gospod postavil čez ostale posle v hiši, da jih nadzira in da jim za plačilo ob svojem času odmerja živž. Blagor temu oskrbniku, ki ga bo gospod ob svojem prihodu našel, da tako dela. Za nagrado ga bo povišal v oskrbnika. Če pa v gospodovi odsotnosti podrejene služabnike pretepa, namesto da bi zanje skrbel, in svoj položaj izrablja v osebno korist, tedaj pa takemu oskrbniku gorje; kajti ko se bo najmanj nadejal, bo prišel gospod in ga bo ostro kaznoval.

Nekateri v tej priliki vidijo alegorijo, češ da oskrbnik predstavlja apostola Petra, ki je v Cerkvi postavljen čez vse ostale služabnike Jezusove. Po-

tem takem naj bi poleg svojskega nauka prilike imeli v njej še izrecno potrdilo za Petrovo prvenstvo v Cerkvi. Vendar se bolj verjetno zdi, da prilika obsega vse prave učence Jezusove, vse „služabnike Kristusove in oskrbnike božjih skrivnosti“ (1 Kor 4, 1), čeprav seveda ostalih ne izključuje (prim. 2 Petr 1, 10). Kdorkoli ima kako odgovorno mesto v Cerkvi, naj lepo zvesto izpolnjuje svojo službo. Blagor mu, če ga bo Jezus ob svojem prihodu tako našel. „Čez vse svoje imetje ga bo postavil.“ To ne navadno plačilo za navadno izpolnjevanje dolžnosti kaže na alegorijo; tak učenec bo v nebesih pridružen poveličanemu Jezusu in bo z njim vred vladal v njegovem kraljestvu.

Če bi pa kak služabnik v Cerkvi zamenjarjal svoje dolžnosti in bi svoj položaj izrabljal v svojo osebno korist, takemu pa gorje! Ko bo najmanj pričakoval, bo prišel Jezus in „ga bo presekal“ (gr. dihotomései), to se pravi, strogo ga bo kaznoval (po zgledu nekdanjih gospodov, ki so imeli oblast nad življenjem in smrtjo svojih podanikov); ali kot nekateri omenjeni grški izraz s Hieronimom bolje prestavljajo: „ga bo ločil“, namreč od družbe svetih, ki s Kristusom kraljujejo v nebesih, „in mu bo dal delež z nevedniki“ (s hinavci, Mt 24, 51). Te pa čaka večna kazen v peklu, kjer „bo jok in skripanje z zobmi“ (Mt 24, 51).

Vsi učenci morajo torej zvesto vršiti svojo službo vseskozi do Jezusovega prihoda; kajti huda bo, če jih Jezus ne bo našel pripravljenih. Vendar je Jezus sam nauk prilike ob koncu še bolj točno pojasnil. Kazen bo namreč večja ali manjša, sorazmerno s krivdo in odgovornostjo: Oni služabnik pa, ki je spoznal voljo svojega gospoda, pa se ni pripravil ali ni storil po njegovi volji bo zelo tepen“, bo zelo kaznovan na onem svetu (udarci so bili nekdam obi-

čajna kazen); „tisti pa, ki je ni spoznal (tako popolno kot prvi), pa je storil kaj kazni vrednega, bo malo tepen. Od vsega pa, komur je bilo dano mnogo, se bo mnogo zahtevalo; in komur so poverili mnogo, od njega bodo še več terjali“ (prim. prilika o talentih, Mt 25, 14-30).

Tako končno lahko razberemo celoten smisel Jezusovega odgovora Petru. Peter je namreč Jezusa vprašal, če njegov poziv k pripravljenosti velja samo učencem ali tudi ostalim. Jezus na to pojasnjuje, da se bo z vsakim ravnalo v skladu z milostjo in z odgovornostjo, ki jo je prejel. In ker je učencem bila dana večja milost (prim. Lk 10, 23-24) in naložena večja odgovornost, se torej z vso pravico od njih več pričakuje. Potemtakem so vsi verniki dolžni čuti in v stalni pripravljenosti čakati na Jezusov prihod, vendar pa je ta dolžnost za učence še večja. In ker tudi med učenci niso vsi enaki, temveč so še več milosti in odgovornosti prejeli apostoli, med njimi pa še prav posebej Peter, zato se Jezusov opomin k čuječnosti še posebej nanaša na apostole in še bolj na Petra. Zdi se torej, da je Jezusov odgovor Petru stopnjevan in da se vanj prilegajo različne aplikacije. Vsekakor pa je zadnja prilika resen opomin zlasti za vse predstojnike v Cerkvi, od najmanjše pa do najvišje hierarhične stopnje.

*

Vse tri prilike, če na kratko povzamemo njihov nauk, nas silno resno opominjajo, da živimo v stalni pripravljenosti na smrt; kajti vsa naša večnost zavisi od tega, če nas bo Jezus v trenutku smrti našel pripravljene ali ne. In ker nihče ne ve, kdaj bo umrl, še več, ker bo smrt prišla po nas ravno takrat, ko se je najmanj nadejamo, zato mora vse naše življenje biti ena sama velika priprava na smrt. Ne smemo se torej zanašati, češ da se bomo na smrt

Poslanstvo vdove danes

PAPEŽEVA NAVODILA ZA KRŠČANSKO ŽIVLJENJE VDOVE

Večkrat že beseda vdova sama zbudi v tistih, ki jo slišijo, žalost in odpor. Zato se nekatere vdovstva branijo in se na vse načine prizadevajo, da bi se ga rešile. Vdovski stan se jim zdi poniževalen in sramoten. Nekateri ljudje res vdove ponižujejo in jih imajo za manjvredne. Ta odpor je sicer naravna posledica napačnih nazorov, pa je kaj malo krščanski. Sad je naravnega strahu pred trpljenjem in nepoznanja globokih krščanskih resnic.

Kadar smrt iztrga družini in domu še zdravega očeta in poglavarja, zasadi v ženinno srce izredno težki križ in ga prebode z neizbrisno bolečino. Saj je s tem bitjem izgubila večji del same sebe. Ta oseba je bila središče njene ljubezni, vzor njenega življenja in moč, na katero

še lahko pripravili na zadnjo uro, kot se zanaša toliko lahkomišelnih kristjanov, ki se predrzno igrajo s svojim zveličanjem. Vse naše življenje mora biti tako, da bi si vsak trenutek upali stopiti pred Gospoda. Vse življenje se moramo varovati greha. Vse življenje moramo porabiti le v to, da iščemo božjega kraljestva in njegove pravice, da si z dobrimi deli nabereimo čim več zakladov za nebesa. Skratka, vse življenje moramo neprestano skrbeti za zveličanje svoje duše in če nas je Bog v to postavil, tudi za zveličanje bližnjega. Zakaj, kakršno bo naše življenje, tako bo naša smrt. In kakršna bo naša smrt, taka bo naša večnost. Zato nas Jezus tako resno poziva: „Božite pripravljeni!“

se je opirala. Razumela je vse njene bridkosti. Znala jih je olajšati in ji v žalosti dati tolažbe.

Skratka, vdova je žena, ki je brezupno sama, zapuščena, vsa upognjena pod težo skrbi, kako naj sama preživlja sebe in otroke. Večkrat mora reševati mučno vprašanje: ali naj skrbi za domače, ali pa zapusti svoj dom in gre služit vsakdanji kruh. Če je navezana na domače ali na podporo sorodnikov in drugih družin, kako naj potem ohrani svojo neodvisnost?

Vse to moramo upoštevati, če hočemo razumeti neizmerno bridkost, žalost in razdvojenost vdovine duše. Nekateri tedaj izgube veselje do življenja, se prepuste žalosti in neke vrste nedelavnosti, brezbrizni (pasivni) vdanosti. Druge pa skušajo pozabiti težki udarec in se hočejo iznebiti težke odgovornosti, ki jo morajo prevzeti.

NALOGA KRŠČANSKE VDOVE

Cerkev je že v prvih stoletjih določila vdovam posebno nalogo. Ko je Kristus hodil po zemlji, jim je izkazoval veliko naklonjenost. Po njegovem zgledu so tudi apostoli priporočali vdove dobrim kristjanom in jim določili pravila za popolno življenje med svetom. Sveti Pavel pravi, da je vdova „tista, ki upa v Boga in vztraja v prošnjah in molitvah noč in dan“ (1 Tim 5, 5).

Cerkev sicer ne obsoja druge možnosti, vendar posebno ljubi duše tistih vdov, ki hočejo ostati zveste prvemu možu in popolnemu vzoru zakramenta svetega zakona. Veseli se izrednega duhovnega bogastva vdovskega stanu.

Smrt namreč nikakor ne uniči vezi človeške in nadnaravne ljubezni, sklenjene z zakonom, ampak jo more spopolniti in okrepiti. Res v pravnem in čutnem smislu ni več zakonske zveze. Obstaja pa še vedno duša te zveze, ki ji daje posebno moč in lepoto — zakonska zveza z vsem svojim nadnaravnim sijajem in z večnimi obljubami.

Ko smrt koga izmed zakoncev oprosti mesenih vezi in ga potopi v božjo notranjost, ga Bog reši vsake slabosti in sebičnosti. Zato tudi njega, ki je še ostal na zemlji, vabi, da se dvigne v čistejšo in bolj duhovno dušno stanje. Ko je eden izmed zakoncev dokončal svojo žrtev, je potrebno, da se tudi drugi odtrga od zemlje in odpove bežnim užitkom čutnega nagnjenja.

Križ, odpoved in izguba prijetne navzočnosti moža morajo vdovo privedi do druge, bolj notranje, globlje in močnejše pričujočnosti, ki jo bo obenem očiščevala. Kdor namreč že gleda Boga iz obličja v obličje, ne more prenašati, da bi bili tisti, ki jih je na zemlji najbolj ljubil, zaprti sami vase, malodušni in na minljive stvari navezani.

Zakrament zakona je podoba odrešilne ljubezni med Kristusom in njegovo Cerkvijo. Mož in žena morata to ljubezen uresničevati v svojem življenju. Mož je namreč podoba Kristusa, ki se daruje za rešitev človeštva. Žena pa je podoba odrešene Cerkve, ki hoče biti deležna Kristusove žrtve.

Vdovski stan more na nek način dopolniti to medsebojno darovanje. Vdova, ki je izgubila moža, predstavlja sedanje življenje vojskujoče se Cerkve, oropane gledanja svojega nebeškega ženina. Vendar pa je še vedno z njim združena, ker v veri in upanju potuje k njemu. Iz te ljubezni, ki jo ima do njega, živi, vdano prenaša vse preizkušnje in nestrupno pričakuje večnega združenja z

njim. Smisel in pomen veličine krščanskega vdovstva bo razumel le tisti, ki se bo vanj poglobil in ponižno prosil za milost pravilnega razumevanja.

Ženi, ki lepo, krščansko živi in v zakonu ni doživljala težkih kriz, se je primeroma lahko dvigniti do tega pojmovanja vdovstva. Težje pa je to za tiste, ki so v zakonu mnogo trpele zaradi nerazumevanja in neprimerne vedenja svojih mož, ali pa so se morale junaško boriti, da niso pobegnile z doma, ko jih je mož varal, poniževal ter telesno in nravno ubijal. V teh slučajih moževa smrt odvzame ženi breme, ki je bilo zanjo pretežko.

Vendar misel na skrivnost smrti in božje sodbe in spomin na obljube usmiljenja in vstajenja, ki jih hrani krščansko razodetje, ženo, ki je brez krivde, spodbujata, da iz ljubezni do Kristusa, ki je odpuščal svojim sovražnikom in na križu zanje molil, tudi ona odpusča in moli za moža, ki ji je delal krivico. Preteklo rane in žalostni spomini morejo duši rajnega koristiti, zadostiti za njegove napake in mu zagotoviti večno gledanje Boga.

VAŽNOST DUHOVNEGA ŽIVLJENJA ZA VDOVE

Vsaka vdova, ki ji je Bog poklical moža v večnost, mora skrbno gojiti duhovno življenje, če hoče ohraniti notranji mir in biti kos nalogam, ki jo čakajo. Vsak dan mora nekaj časa porabiti za zbrano molitev, ki jo bo bolj združila z Bogom in z njim, ki vedno čuje nad njo in njenim domom. Vsako leto si določi nekaj dni za premišljevanje in molitev ter se oprosti hrupa in vsakdanjih skrbi.

V tem bo našla razsvetljenje za svoje odločitve in moč, da bo odločno sprejela nase odgovornost poglavarja družine. Molitev, prejemanje svetih zakramentov, sveta maša in še druga sredstva

posvečenja ji bodo dala moč, da bo premagala vse skušnjave svojega srca in svojih čutov.

Tako bo vdova v svojem domu nadaljevala svoje darovanje, ki ga je obljubila na dan svoje poroke. Ker jim nadomestuje očeta, otroci zdaj vse pričakujejo od nje. Ona pa s tisto ljubeznijo, s katero je prej ljubila moža, ljubi odslej svoje otroke. Da jim zagotovi možato, temeljito vzgojo, zatira v sebi preveliko žalost in občutljivost. Tako jih pripravlja za življenje v družbi. Vendar pa jim pri vzgoji ne sme omejevati svobode, do katere imajo pravico in jo potrebujejo posebno pri izbiri poklica.

Pogubno je za vdovo, če se uničuje s praznim žalovanjem, se predaja preteklim spominom ali se bega s temnimi pogledi v bodočnost. Vdova, ki vestno spolnjuje vzgojno in materinsko nalogo, je na poseben način v Bogu združena z možem, ki je v večnosti. Daje ji nasvete za delo, jo podpira v nadlogah in razsvetljuje v odločitvah. Vendar spomin na rajnega moža ne sme vdove pri spolnjenju njenih dolžnosti ovirati, ampak ji mora dajati pogum in jo podpirati.

VDOVA V SOCIALNEM ŽIVLJENJU

Vdova se ne sme v socialnem življenju nikoli odpovedati mestu, ki ji gre. Ker je deležna skrivnosti križa in ker njeno resno življenje že na zunaj dokazuje, da je božja last, je poklicana k poštenemu življenju.

Prav zato ima tudi posebno poslanstvo med ljudmi. Učiti jih mora živeti iz vere. S svojo bridkostjo si je namreč pridobila dostop v lepši, nadnaravni svet. Vdova se ne opira na časne dobrine, ampak le na zaupanje v Boga. Domo-vom, ki še niso spoznali smisla prave zakonske ljubezni, bo govorila o očiščenju, nesebičnosti in zvestobi. Druge

vdove bo podpirala v prenašanju njihove žrtve, v razumevanju njenega pomena in jih dvigala nad človeške poglede, da bi tako lažje razumele večne. Molčča in nežna ljubezen jo bo priganjala, da bo dela krščanske ljubezni izvrševala predvsem tam, kjer sta stiska in potreba največji. V vsem svojem življenju bo kazala, da je v zvestobi spominu na rajnega moža in v žrtvah, ki jih ta zvestoba nalaga, našla večjo in popolnejšo srečo, kakor je bila tista, kateri se je morala odpovedati.

V najtežjih urah in preskušnjah bo posnemala čisto Judito, ki je zaupala v Boga in odločno šla v največjo nevarnost, da je rešila svoj narod propada. Predvsem bo premišljevala Marijo, ki je bila tudi vdova in je po odhodu svojega Sina v nebesa s svojo molitvijo, s svojo tiho, skrito pobožnostjo in z globokim notranjim življenjem neprenehoma klicala božji blagoslov na mlado Cerkev in na človeško družbo.

Kadar pa vdova čuti, da ji že pojmajo telesne moči, kadar zaradi uboštva ne more več opravljati del krščanske ljubezni ali apostolskega dela, naj se spomni Jezusovih besed, ki jih je spregovoril tedaj, ko je opazoval bogataše, ki so metali svoje obilne darove v zakladnico. Za njimi pa je prišla tudi uboga vdova, ki je položila vanjo dva novčiča, ves denar, ki ga je še imela. Jezus je o njej rekel: „Resnično, povem vam: Ta uboga vdova je vrgla več ko vsi“ (Lk 21, 3).

To, kar je Gospod izjavil o malem prispevku te vdove, se nanaša tudi na vsa najmanjša dobra dela, ki jih izvršuje katerakoli vdova s srcem, ki ga je Bogu darovala in ga je obogatilo trpljenje. Njeno srce je zmožno vse ljudi v svoji okolici ljubiti z najčistejšo ljubeznijo.

Priredil Gregor Mali

NA RAZPOTJU

Je nekaj neverjetnega, koliko ljudi se glede svoje življenjske poti usodno zmoti. Le nekaj primerov:

V naše župnišče sta prišla zaročenca: on Italijan, star čez petdeset let, po poklicu zidar in po prvem videzu neroden čez mero; ona za pol glave večja od njega, elegantna, okretna ženska. Skratka: dvojen popolnoma različen svet. Skoro na dlani mi je bilo, da se bosta prav težko razumela. In sta bila čez nekaj mesecev res spet v župnišču. On, da ga hoče ona zastrupiti, da se je poročila z njim le zaradi denarja, da je tako življenje nemogoče. In ona, da je on ljubosumen, da so vse obtožbe napačne. Zaključek: zmotila sta se, ko sta se vzela, in to pri teh letih! Zmotila mogoče, da sta sploh šla v zakon, ali pa v tem, da sta si izbrala napačnega zakonskega druga.

Drug primer: Sam poznam gospo, Argentinko, živečo v notranjosti Argentine, ki ne more in ne more priti do notranjega miru. Hodi od duhovnika do duhovnika, pa nihče ji ne more rešiti težave. Prepričana je, da se je zmotila v svoji življenjski poti. Kot dekle je stopila v samostan. Sama ne ve prav, kaj jo je prijelo, da je pustila red, šla v svet in se omožila. Vse življenje nosi s seboj zavest, da je zgrešila. Bila je po-

klicana, da se daruje Bogu, pa se poklicu ni odzvala.

A ta zмотa je lahko tudi obratna. Prav ta gospa mi je pripovedovala o neki svoji tovarišici v samostanu, ki bi bilo bolje, da bi nikdar ne stopila v samostansko življenje. Odločila se je za redovniško pot, čeprav, kot vse kaže, nanjo ni bila poklicana. Zmotila se je in ta zmoti je sedaj usodna zanjo in za tiste, ki se z njo vred pogublajo, ker nima moči, da bi stopila s poti, za katero ni ustvarjena.

Ni tako strašno, če se nekdo zmoti, da kupi namesto modre jopice sivo, zaradi tragično pa je, če se zmoti o svoji življenjski poti: dvajset, trideset, petdeset in več let bo nosil s seboj strašne posledice svoje zmote, mogoče bodo celo v večnost segale te sledi, pa tudi drugi okrog njega bodo morali trpeti zaradi nemira, ki ga on nosi v sebi.

Prav zanimivo bi bilo iskati vzroke tem zmotam. Nekateri mislijo, da so vzroki poznejši, da vstopijo, ko sta dva že poročena, a glavni vzrok je brez dvoma predhodna lahkomišelnost, ko gredo v zakon, kakor bi šli na štirinajstdnevne počitnice. Pravijo, da bi tisti, ki se bodo poročili, morali prestati nekak noviciat za zakon. Ta misel je dosti stvarna. Kdor se pripravlja za poklic, kjer se posveti Bogu, ima več let časa za premislek, ali je za to pot ali ni.

Pa ne le, da ima čas za to: tudi so mu na razpolago posebne knjige in izkušeni ljudje, ki mu pomagajo ugotavljati njegovo pot. Pa še to je, da ima ženska veja tega poklica možnost, da iz njega izstopi tudi potem, ko je že več let živela v njem. Za zakon, iz katerega ni pti nazaj, pa se ljudje odločajo tako hitro. Lep obraz, čedna postava, sladke besede — sklep je narejen. Saj je res, da kadar v srcu gori, se v glavi kadí in torej tak človek ni popolnoma sposoben dodobra premisliti svojo bodočnost, a prav zato bi se moral še bolj potruditi v zavesti, da gre prav za vse življenje.

Kaj naj torej stori dekle, ki meni, da je prišla v leta, ko že lahko misli konkretno na svojo prihodnost? Predpogoj vsega je, da se zave nedopovedljive važnosti svoje odločitve. Saj res mogoče njena odločitev ne bo mnogo vplivala na življenje sosedov, tudi svet se bo vrтел naprej, če se ona odloči tako ali tako, a važna, zares važna je ta odločitev prav zanjo. Ona si s tem lahko podpisuje smrtno obsodbo in vtakne glavo v zanko, ki ji jo bodo drugi zadržili. lahko pa si z odločitvijo naredi načrt za košček raja na zemlji. V teh trenutkih odločitve res velja zanjo tisti rek: Usoda tvoja, to si ti! Vse, kar bo prišlo kasneje, bo le življenje iz te odločitve.

Na božja gledišča

Da človek ne zgreši v življenju, se mora dvigniti na božja gledišča in v njih luči študirati svoj problem. še tako ni gotovo, da se ne bo zmotil, a je vsaj dosti verjetnosti, da bo odločitev resna, trezna in pravilna.

Treba je torej gledati v božje arhive, v božje načrte, kolikor nam je to dano.

Bog ima s človekom dvojni načrt: enega za vse človeštvo na sploh in dru-

gega konkretnega za vsakega človeka posebej.

Poglejmo ta dva božja načrta:

Prvi načrt nam pove, kakšno življenje je Bog človeku na sploh namenil na zemlji. Prestavimo se v začetke časov, ko je Bog stvaril prva bitja. Začetna poglavja svetega pisma stare zaveze nam govore o tem.

Ko je Bog ustvaril druga bitja, je rekel: „Naredimo človeka po svoji podobi.“ In res: oblikoval je prvega človeka, Adama. Odkazal mu je mesto v zemeljskem raju in mu dal posebno zapoved. A človek, kljub temu, da je živel v samem paradizu, še ni bil srečen. In je rekel Bog: „Ni dobro človeku samemu biti. Naredil mu bom pomočnico, podobno njemu.“ In ustvaril je Evo ter jo peljal k Adamu. „Zato bo mož zapustil svojega očeta in svojo mater in se bo pridružil ženi.“ Bog jima je dal še zapoved: „Rastita in množita se in napolnita zemljo.“ Potem je pregledal, kar je bil storil in sveto pismo pravi, da je bilo vse zelo dobro.

Kaj razberemo iz teh nekaj stavkov o splošnem božjem načrtu?

Najprej to, da je Bog človeka ustvaril takega, da bo živel v zakonu. Take sposobnosti mu je dal v telo in taka nagnjenja v dušo. Moškemu je dal lastnosti voditelja, ženski materinsko nežnost, da se bosta med seboj sijajno izpopolnjevala in tudi duševno tvorila šele pravo celoto, popolnega človeka. Ni torej zakon posledica izvirnega greha. Bog ga je ustvaril pred grehom in videl je, da je bilo zelo dobro, kar je naredil.

Dalje je gotovo, da je zakon, ki ga je Gospodar narave ustanovil, za človeški rod nujen, ker samo po zakonu se more človeštvo ohranjati in množiti. Torej je vsem in vsakemu človeku od samega Boga dana pravica, da se poroči, in v splošnem tudi nagnjenje v zakon. Te pravice ne sme nihče nikomur

kratiti. Torej bi grešili proti naravnemu zakonu starši, ki bi silili sina ali hčer v stan, kjer poroka ni mogoča.

Dalje sledi iz gornjega, da posameznik nima dolžnosti poročiti se, kajti človeški rod se bo ohranjal tudi, če se ta ali drugi ne poroči. Le kdaj bi se moglo izjemoma primeriti, da bi se bil kdo dolžan poročiti, da n. pr. povrne narejeno škodo ali da izpolni s tem obljubo. Adam in Eva sta n. pr. dobila posebno zapoved živeti zakonsko življenje: „Rastita in množita se in napolnita zemljo.“

Ker pa je Bog človeka ustvaril takega, da bo živel v zakonu, so tisti, ki se ne poroče, izjeme. In daši nimajo dolžnosti poročiti se, morajo vendar-le zato, da živijo neporočeni, imeti tehten razlog, kajti živijo kot izjeme proti splošni božji določitvi. Taki tehtni razlogi so n. pr. služba Bogu, važna služba družbi (bolničarke, vzgojiteljice...) ipd. Nikakor ne sme biti vodilo takega ravnanja egoizem, komodnost ali strah pred odgovornostjo.

To je torej tisti splošni načrt božji: človek bo živel v zakonu, v družini. Na ta način se bo množil človeški rod, zakonca bosta v družini spet našla košček izgubljenega raja in pozabljala, da živita v dolini solz. Podpirala se bosta med seboj v življenjski borbi, izpopolnjevala se z odgovarjajočimi lastnostmi, vez med njima pa bodo otroci, ki bodo prinašali stalno nekaj novega veselja in novega življenja v družino.

Ob tem splošnem božjem načrtu stoji še drug, podrobnejši božji načrt, v katerem ima Bog za vsakega posameznika načrtano njegovo osebno pot.

Tako tuja nam je dostikrat misel, da bi se Bog za vsakega posameznika posebej zanimal, ker nam manjka nadnaravnega gledanja v luči vere. In vendar je res tako. Že od večnosti ima On

zadržano za vsakogar, ki bo stopil na zemljo, popolnoma določeno pot. Vsakdo, prav vsakdo mora izpolniti določeno nalogo v življenju, v najrazličnejših življenjskih okoliščinah, čeprav se nam zdi, da smo tako brezpomembni. Nihče ni le številka v božjih očeh. Niti življenje žuželke, niti pot zvezde na nebu ne uide Stvarnikovi skrbi. Niti en las ne pade z naše glave brez Njegove volje. Kako naj bi bili potem mi na svoji življenjski poti prepuščeni slučaju ali sovražnim silam? Bog nam je pot določil in nas tudi vodi s tisoč sredstvi nanjo: po talentih in nagnjenjih, po družini in okolju, po knjigah in prijateljih. Hoče, da pridemo na tisto pot, daši nas ne silijo: pusti nam svobodo, a nas v tihoti duše ali v glasnih besedah po drugih kliče na tisto pot, ker ve, da bomo tam najbolj srečni, oziroma, da bomo tam edino srečni.

Pred nedavnim sem bral razgovor med neko damo in duhovnikom. Gospa je iskreno dopovedovala, da nikakor ne more razumeti, kako se more nekdo v cvetu sil odločiti za duhovniški poklic ali ženska za redovniškega. „Mora čutiti posebno veselje,“ je razlagala gospa. „Ne,“ ji je odgovarjal duhovnik, „niti ni nujno, da ima veselje. Celó se zgodi, da bi imel dotični večje veselje živeti v svetu. A ve, da tam ne bi bil srečen, vse življenje bi nosil s seboj grozni nemir in obupno zavest, da je zgrešil. Sam po svoji volji bi nikakor ne stopil na tisto pot, niti bi si ne upal, saj kako bi mogel zaupati svojim ubogim silam, da bo res živel, kakor mora živeti Bogu posvečena oseba. A to je skrivnost poklica. Bog ga je v to namenil; on je spoznal to božjo voljo in od tega trenutka naprej ve, da je samo tu, na tej poti mesto, kjer mora biti. Vse drugo je mimo, je zunaj, je zgrešeno.“

N. N.

MEJA

GREGOR HRIBAR

ODMEV NA SLEMENICI

Tudi na Slemenici se je o jugoslovanskih zahtevah po koroškem ozemlju veliko govorilo. Saj so ljudje vsak dan mogli gledati na Karavanke in si kar niso mogli misliti, da bi nova meja tekla severneje od njih, po sredi dežele.

Glavno besedo glede Titovih zahtev je seveda vsaj na videz imela zopet Zoppernigbäuerin. Sprva se ženska ni znašla. Sčasoma je pa le odkrila, da Tito in župnik nista posebno velika prijatelja. Brž je potegnila s Titom:

— Naj le pride Tito! Jaz se ga prav nič ne bojim. Če človek gara od jutra do večera in druge ljudi pri miru pusti, kakor jaz, lahko povsod izhaja. Za župnika res ne bo dobro, če pride. Za druge pa ne more biti slabše, kakor je sedaj, je ponavljala Sršenka od hiše do hiše.

Bivši nacisti si Tita niso želeli. Vedeli so, da so jugoslovanski komunisti ob zasedbi Spodnje Koroške odpeljali s seboj lepo število njihovih tovarišev, o katerih ni bilo več ne duha ne sluha. Hkrati niso opustili nobene priložnosti, da ne bi skušali iz župnika izvleči, kaj misli o Titovih zahtevah. Na vsak način bi radi izsilili iz njega kako neprevidno izjavo, da bi mu mogli škodovati. Tudi Sršenka je lepega dne vedela povedati, da Tita ne bo na Koroško, če le župnik kmalu odide s Slemenice.

Gospod Simon se je vsaj deloma zavedal nevarnosti in resnosti časa. Vedel je, da mora, ker je tujec, paziti na vsako besedo. Saj mu je prišlo na ušesa, da so celo v klerikalnih krogih v Bistrici

govorili, da so prišli jugoslovanski duhovni na Koroško kot ogleduhi in bi jih bilo treba zato nazaj poslati. Skrbno se je ogibal razgovora o mednarodnih pogajanjih glede jugovzhodne avstrijske meje. Kadar je že moral kaj reči, je ponavljal za drugimi, da bo pogodba kmalu podpisana in da Angleži Avstrijo zelo cenijo in bodo rajši začeli novo vojsko, kakor da bi spustili Tita na Koroško. Vselej pa seveda tudi ni bil dovolj previden.

Od septembra 1946 do novembra 1947 je na slemeniški šoli učil mlad nacist in bogoverec, ki se je pod silo razmer iz varnostnih vzrokov vpisal v socialistično stranko. Jedel je v gostilni pri isti mizi, kakor župnik, in prav tako hrano, kakor župnik, čeprav je gostilničarka njemu hrano računala dražje, kakor župniku. To pa zato, ker je gostilničarka ob koncu prvega meseca oba vprašala, koliko zaslužita in takoj ugotovila, da je imel župnik znatno manjšo plačo, kakor učitelj, in pa tudi zato, ker je župnik gostilničarki obljubil, da se je bo vsak dan spominjal pri oltarju.

Župnik in učitelj sta čutila, da zaradi različnih svetovnih nazorov spadata skupaj toliko kot pes in mačka, ki sta jedla in se grizla v drugem kotu. Vendar sta skušala drug pred drugim zakrivati svoja čustva in se lepo razumeti. Že zaradi lepega zgleda, ki ga morajo taki gospodje dajati, pa tudi zato, ker človeku hrana toliko bolje tekne, v kolikor boljšem razpoloženju jo použije.

Pred učiteljevim odhodom v prevzgojni tečaj sta si pa le prišla odkrito navzkriž. Bilo je takole: Uro slovesa je učitelj smatral za primerno, da je v njej do župnika odkrit, kakor nikoli poprej, in strese predenj vse, kar je doslej zdrževal v srcu.

„Gospod župnik,“ je pričel učitelj iskati prepir, „ali ste že kdaj poslušali celovški radio?“

„Nekajkrat že. Na žalost tu gori nimamo elektrike.“

„To še ni najhujše. Človek si lahko tudi drugače pomaga. Toda povem vam, da me vselej, kadar prične slovenska ura, prime taka jeza, da bi najrajši radio razbil.“

„Kaj vas ne bi! Saj bi mene tudi, ko bi, recimo, v ljubljanskem radiu moral poslušati nemško uro, pa čeprav bi ta ura, enako kakor slovenska v celovškem radiu, trajala le nekaj minut.“

Ker se mu po tej poti ni posrečilo sprožiti ostrejšega razgovora, je učitelj kar naravnost vprašal:

„Gospod župnik, ali vam je morda znano, na kaj opira Jugoslavija svoje zahteve po Spodnji Koroški?“

„Nimam pojma. Še nikoli se nisem brigal za politiko,“ se je dušebrižnik delal nevednega in brezbriznega.

„Vam jaz povem. Jugoslavija trdi, da živijo na Spodnjem Koroškem neki Slovenci. V resnici pa le-teh sploh ni. Ne trdim, da na Koroškem ni nekih Vindišarjev, ki pa slovenskega jezika ne razumejo in tudi o Jugoslaviji nočejo nič slišati. Izvor njihovega narečja znanstveno še ni docela pojasnjen. Gotovo pa je, da vsebuje zelo veliko nemških besed. Sploh so Vindišarji že docela zajeti v nemški kulturni krog, tako da dvojezična šola izvaja nad njimi, podobno kot nad Nemci, pravo nasilje. Spodnja Koroška se bo pomirila šele, ko odidejo Angleži in se uvede v šolah

pouk zopet izključno v nemščini, kakor je bilo nekdanj v navadi.“

„Se zdi, da v tej deželi Mendelovi zakoni ne veljajo,“ je mirno pripomnil dušebrižnik.

„Ne vem kaj hočete reči,“ se učitelj ni mogel spomniti, da bi že kdaj slišal o kakih Mendelovih zakonih.

Dušebrižniku se je dobro zdelo, da je vpricho gostilničarke mogel poučiti učitelja, kakor da bi bil njegov šolarček.

„Znanstvenik Mendel je odkril, da obstoji v naravi zakon, ki po njem neka vrsta živih bitij da samo izvrstno potomstvo. Iz semena koprive raste kopriva. Mačka rodi mačko. Isti zakoni veljajo tudi za človeka. Od zamorca se rodi zamorec, od nemca nemeč.“

Dušebrižnik je nalašč združil zamorca in nemca, ker so nacisti prve šteli med polopice, druge pa med nadljude. Ker je učitelj še vedno molčal, je nadaljeval.

„Le za Koroško ta zakon ne velja. Na Koroškem so leta 1910 uradno našli 82.000 Slovencev, zasebno pa celo 123.000. Res čudno, da so njih potomci že v naslednjem rodu postali vindišarji, ki slovenskega jezika sploh ne razumejo. Na Koroškem se dogajajo čudovite stvari.“

„Od vsega je najbolj čudno to, da imate vi, ki ste Ausländer, tako točne podatke o Koroški,“ je učitelj ves zaripel v obraz moral blekniti. Ker še ni povedal župniku vsega, kar se je namenil, se je spet potajil in prijazneje spregovoril:

„Gospod župnik, vi ste katoliški duhovnik, kaj ne.“

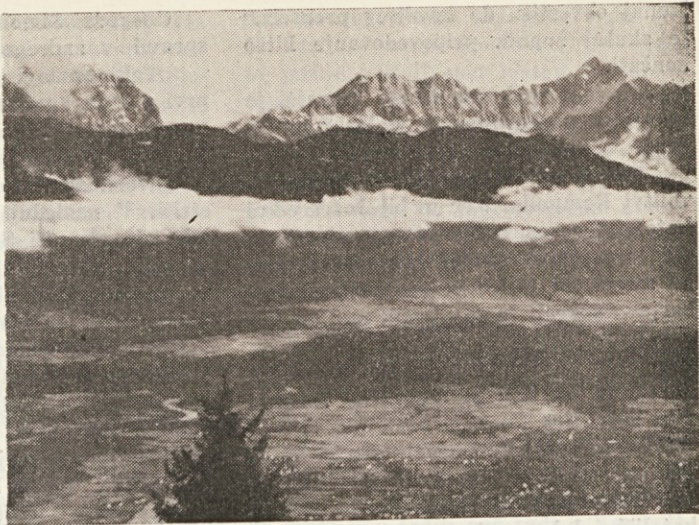
„Tako je, gospod učitelj.“

„Vedno sem spoštoval vaš svetovni nazor.“

„Jaz vašega še nikoli, ker je z mojim nezdružljiv.“

„Prav zato sem prepričan, da vi kot

Beljaška kotlina s
Karavankami
v ozadju

katoličan obsojate z vsem srcem tudi komunizem, kaj ne?“

„Upam, da tudi vi kot bivši nacist.“

„Pustimo preteklost! Povejte mi rajši, gospod župnik, ali vi kot katoliški duhovnik ne smatrate za zelo primerno, da bi končno tudi Vatikan že spregovoril jasno besedo in se glede zahtev komunistične Jugoslavije odločno postavil na stran šibke in tako zelo preizkušene in pretežno katoliške Avstrije?“

„Vatikan bi gotovo že storil, ako bi se ne bal zamere številnih avstrijskih bogovercev... Sicer pa je Vatikan, kolikor jaz vem, glede Avstrije že spregovoril.“

„Čudno, da meni ni nič znanega o tem.“

„Meni pa je. Bilo je to leta 1914, ko je avstrijski poslanik pri Vatikanu papeža prosil blagoslova za križarsko vojsko proti Srbiji. Poglavar Vatikana je tedaj spregovoril: Mi blagoslavljam o mir, ne vojsko...“

„Ponovno občudujem vaše znanje. Kdo bi si mislil, da so vam znane tako

brezpomembne zgodovinske podrobnosti! Je bil to Pij X.?“

„Da! Pij X.!“

„Ni bilo lepo od njega, če je res tako rekel. Če se ne motim, je bil prav on cesarju Francu Jožefu dolžan veliko uslugo. Ni bil Pij X. tisti, ki mu je cesar izposloval izvolitev za papeža?“

„Precej blizu resnice ste. Ker vidim, da vas te stvari zanimajo, vam lahko povem zanimivo podrobnost. Ogrski kardinal v konklavu ni maral jesti polente in je imel pri sebi svojega kuharja...“

„Polenta ni tako zanič, če je človek lačen. Razen tega bi se moral prelat nekoliko zatajevati!“ je učitelj prekinil dušebrižnika.

Ker je gospod Simon že pričel pravi, kako je prišlo do izvolitve Pija X., je kljub učiteljevim pikrim opazkam nadaljeval:

„Ko je isti kardinal videl, da bo za papeža verjetno izvoljen kardinal Rampolla, ki Avstroogrski ne bi bil po godu, je to povedal svojemu kuharju.“

„Kuhar je pa že vedel, kako je treba

Dunaj obvestiti, da izvolitev prepreči,“ je skušal župnik pripovedovanje hitro končati.

„Če je res šlo za koristi Dunaja, je bilo prav, da kardinal ni molčal,“ je napravil učitelj prijaznejši obraz.

„Cesar je brž protestiral proti izvolitvi Rampolla. Ker je bil Jožef edini katoliški cesar in je bila v njegovem obširnem cesarstvu tedaj katoliška vera še močna in ugledna, so kardinali cesarja uvaževali in se odločili za Pija X.“

„Kako čudno se to sliši! Katoliški kardinali uvažujejo katoliško Avstrijo, nekaj let pozneje pa katoliški duhovni isto katoliško Avstrijo razbijejo...“

„In še nekaj let pozneje prično katoliški Avstrijci v množicah izstopati iz katoliške Cerkve, napadajo po cestah katoliške duhovne in razbijejo kardinalovo palačo na Dunaju...“

„Zaradi izgredov neodgovornih podincev ni mogoče metati kamenja na ves avstrijski narod. Kar se tiče izstopa iz katoliške Cerkve, je pač treba slehernemu pustiti, da sledi svojemu osebnemu prepričanju. Niste hoteli še nekaj povedati, gospod župnik?“ je bil učitelj za spoznanje pohlevnejši, ker je spet pogorel.

„Sem hotel reči, da je Pij X. takoj po izvolitvi prepovedal, da bi se še kedaj kak sveten vladar vtikal v papeževе volitve.“

„Še to povrhu! Kaka nehvaležnost! Kaka nedoslednost! Cerkev torej zahteva zase popolno neodvisnost. Gorje pa državi, ako se loči od Cerkve in je več ne podpira!“ je vzklikal učitelj. „Pa vrniva se rajši k stvari sami! Gospod župnik! Jugoslavija hoče za vsako ceno imeti mejo severneje od Karavank. Se vam ne zdi, da so Karavanke tako mogočen obramben zid, da mora državna meja nujno ostati na njih, ako nočejo Avstrijo oropati poslednjega občutka varnosti?“

Gospoda Simona tudi ta razlog ni spravil v zadrego:

„Taki razlogi so imeli veljavo po prvi svetovni vojski in so pomagali Čehom potisniti mejo na Sudete, Italijanom na Brenner in Snežnik. Isti razlog je govoril za prepustitev Koroške Avstriji. V naslednji vojski pa se je že izkazalo, da niti Sudeti niti Karavanke ne dajejo nikakega občutka varnosti, ker ne predstavljajo nikake ovire za napadalca. Ako je to veljalo že v poslednji vojski predatomske dobe, velja še neprimerno bolj v atomski dobi. Da tako mislijo tudi pametni Avstrijci, je najboljši dokaz v tem, da je Avstrija hotela potistini svojo mejo z Brennerja niže proti jugu. Pa je Brenner precej višji od Karavank,“ je dušebrižnik spet ugnal učitelja.

Slednji pa le še ni odnehal:

„Gospod župnik! Med Južno Tirolsko in Spodnjo Koroško ni primere. Ondi gre za celo deželo, ki je bogata in skoraj še docela nemška. Tu pa gre le za obmejni pas, ki je reven in zaostal in povrhu naseljen s pretežno avstrijsko čutečim prebivalstvom. Res ne morem razumeti, zakaj se Jugoslavija toliko žene za tiste beraške vindišarske vasi. Kar je bilo na Koroškem kaj vredno, je Jugoslavija itak že po prejšnji vojski obdržala. V mislih imam rudnike v Mežici in v Črni in jeklarne v Ravnah.“

Dušebrižniku je bilo kar prav, da mu je učitelj dal priložnost, da se izgovori. Da bi bilo bolj pametno molčati, kakor pregovarjati se z brezvercem, zaradi razburjenja ni pomislil:

„Gospod učitelj! Ako bi imelo ljudstvo na Spodnjem Koroškem od vsega početka šole v materinem jeziku, kakor jih je imelo na Južnem Tirolskem, bi Spodnja Koroška tudi imela docela slovensko lice in bi bilo ondi ljudstvo veliko bolj slovensko čuteče, kakor je, kljub stoletnemu nasilnemu ponemče-

vanju. Ako bodo Južni Tirolci dalj časa izpostavljeni podobnemu nasilnemu raznarodovanju, kakor so bili koroški Slovenci, se utegne tudi njihovo ozemlje skržiti na obmejni pas. Če pa je Spodnja Koroška beraška in gospodarsko — ne pa kulturno! — zaostala, to samo dokazuje, da jo je Avstrija mačehovsko upravljala in izžemala, ker se je pač zavedala, da Spodnja Koroška zaradi svojega prebivalstva spada drugam in jo zato utegne prej ali slej izgubiti.“

„Z uvedbo dvojezičnih šol se je ta nevarnost le še povečala in tako dežela gospodarsko ne bo nikoli prospevala,“ učitelj ni tajil, kar je povedal župnik. Čez čas je nadaljeval: „Iz vsega najinega razgovora je razvidno to, da imate Jugoslovani čisto svojski pogled na koroško vprašanje. A kljub vašim opombam smatram jaz jugoslovanske zahteve po delu Koroške za nesmiselne, ker imam za to še druge močne razloge. Prvi tak razlog je nedeljivost dežele. Ali res ni znano Jugoslovanom, da je Koroška nedeljiva? Recite vendar svojemu maršalu Titu, naj gre na Karavanke in bo od onod videl, da dežele ni mogoče dati na dvoje!“

„Ko prideva skupaj, mu bom že povedal. Vendar mislim, da je boljše, ako on tega ne ve, ker sicer utegne zahtevati zase celo Koroško,“ je gospod Simon namignil učitelju, da ima vsaka palica dva konca. In je še pristavil: „Čudno, da tega nista vedela cesarja Karel Veliki in Napoleon, ki sta deželo tudi razdelila.“

„Kot vidite, se doslej še nobena delitev ni obnesla. A kljub temu recimo, da je dežela deljiva, čeprav ni. Da bivajo na Koroškem neki Slovenci, čeprav jih ni. Da je Avstrija z njimi mačehovsko ravnala, čeprav to ni res! Zdaj gre le za to: Jugoslavija trdi, da so Slovenci bivali na Koroškem preje, kakor Nemci.

Kakšna zodovinska potvorba! Ako ste študirali le malo zgodovine,“ — sedaj je postal učitelj spet učitelj in župnik šolarček — „morate vedeti, da so pred Slovenci bivali na Koroškem Goti in Lombardi, ki so bili, lahko rečemo nemškega rodu. Ob tem zgodovinskem dejstvu padejo v vodo vsi jugoslovanski narodnostni razlogi za zasedbo Spodnje Koroške,“ je prišel učitelj z najmočnejšim razlogom na dan.

Gospoda Simona je razgovor tako prevzel, da je že čisto pozabil, kje sedi in s kom se razgovarja. Udaril se je na čelo in vzkliknil:

„Zdaj šele razumem, zakaj je hotel Hitler severno Afriko zase imeti. Ako so bili Goti in Lombardi nemškega rodu, se more isto trditi pač tudi o Vandalih, ki so nekako v istem času zasedli severno Afriko. Zakaj je tudi Avstrija ne zahteva...?! Morda bo imela pri tem več sreče kakor pri Južni Tirolski.“

„Gospod župnik, precej ostro je, kar ste pravkar izrekli!“ je poskočil učitelj.

„Klin se s klinom zbija,“ se je branil dušebrižnik.

„Že. Vendar vse, kar je prav! Ne pozabite, da smo v Avstriji in da ste vi Ausländer. Ker odhajam od tod, ne bom izvajal posledic, čeprav bi bila moja dolžnost, da vas ovadim. Svetujem vam pa, da teh besed in vsega drugega, kar ste danes pred menoj govorili, nikjer več ne ponovite!“

Učitelj je dušebrižnika tako dobro zastrašil, da je slednji v resnici sklenil, da bo v bodoče še bolj previden in se bo ogibal tudi bližnje priložnosti in nevarnosti za kak pogovor o državni meji. Rajši se je odslej v jezik ugriznil ali požirek vode v ustih zadržal, kakor da bi dal kako izjavo glede jugoslovanskih zahtev do Avstrije. Seveda vsak dober sklep le nekaj časa drži.

NEUSPELA RAZSTRELITEV MOSTA

Don Kamilo je lagodno počival na klopi pred župniščem in žulil svojo priljubljeno toskano. Pa ga je zmotil iz sladke dremavice rezek glas. Odprl je oči in zagledal Suhca, ki je pravkar naslonil kolo na zid župnišča in se brez besed usmeril k vratom, ki so peljale na zvonik. Toda vrata so bila zaprta s ključem, tako da je Suhec zaman pritiskal na kljuko, da bi jih odprl.

„Ali je izbruhnil morda kak požar?“ je brezbrizno vprašal don Kamilo in se dvignil s klopi.

„Tisto ne,“ je odgovarjal Suhec, „le vlada se vede kot kaka svinja pa smo sklenili, da skličemo ljudstvo.“

Don Kamilo se je spet malomarno vsedel in pripomnil: „Za to je zvon nepotreben. Pojdi od hiše do hiše, pa boš dosegel isto brez vsakega hrupa.“

Suhec je vdano sklenil roki in dejal: „Tu ukazuje vi. In Duce ima vedno prav.“ Pri teh besedah je sedel na kolo in zginil za vogalom.

Toda že čez nekaj trenutkov ga je župnik zagledal, kako je plezal proti linam zvonika, oprt na žico, ki je vodila od strelovoda v zemljo.

Don Kamilo je ostal za čuda miren. Dostojanstveno se je dvignil in se približal kolesu, ki ga je Suhec pustil ob zvoniku. Odvil je vijake na prvem kolesu in snel železni obroč ter ga zanesel domov.

„Sedaj pa zvoni, kolikor ti je drago,“ je zamomljal sam vase; „če se boš hotel še voziti, že veš, kje boš dobil sprednje kolo.“

Cerkev na Poljskem —
po enem letu

Mnogo se je v preteklem letu pisalo o zboljšanju cerkvenih razmer na Poljskem; vendar je še mnogo težav in težke sence še vedno groze Cerkvi. Procesije izven cerkvenih prostorov so še vedno pod strogim policijskim nadzorom, da si so škofje prosili, da bi oblasti dopustile svobodno potek verskih slovesnosti izven božjih hramov. Ko so na Poljskem še veljale določbe, ki jih na splošno označujejo kot stalinizem, so bile prepovedane vse slovesnosti izven cerkvenih prostorov. Ako so kje hoteli vendarle prirediti kakšno takšno proslavo, so se morali obrniti na krajevni Ljudski odbor in to zelo dolgo pred izbranim dnevom. Skoraj vedno so krajevne oblasti take verske slovesnosti prepovedale. Tudi danes še ni skoraj nič boljše. Verske prireditve izven cerkvenih prostorov, ki jih oblasti prenašajo, so še vedno le tiste, ko morajo verniki ostajati pri službah božjih ali sličnih slovesnostih izven cerkve in na trgih pred cerkvijo, ker so cerkve tako polne vernikov, da jih mnogo ne more več najti prostora v svetišču. Prav tako oblasti ne nastopajo, kadar se verniki zberó na javnih trgih ob prihodu ali slovesu škofa ali drugega cerkvenega dostojanstvenika.

Ob začetku šolskega

Pol ure je trajal plat zvona in med tem se je nabralo že precej ljudstva na trgu pred občinsko hišo. Pepon se je prikazal na balkonu in začel svoj govor.

„Imamo reakcionarno in nedemokratično vlado, ki je te dni odločila, da se mora najemnik Polini izseliti iz hiše. Toda mi ga bomo branili in preprečili, čeprav s silo, to veliko krivico.“

„Tako je!“ mu je množica burno pritrjevala.

Nato so sestavili odbor, ki je poslal na pretekta ultimatum: ali se prekliče odpoved stanovanja ali pa bo prišlo do splošne stavke.

Prišli so ljudje iz mesta in odbor je šel v mesto. Telegrami so švigali sem in tja. Minilo je osemindvajset ur in potem še enkrat toliko, toda vlada ni popustila.

Tako je izbruhnila stavka.

„Nihče ne sme delati,“ je zabičeval Pepon.

„Kaj pa krave?“ je pripomnil Furijski. „Treba jim bo dati jesti in jih vsak dan omolsti. Če pa jih omolžemo, bo treba delati sir, ker drugače se bo mleko pokvarilo.“

„Saj!“ je zamahnil Pepon z roko. „Zmeraj sem dejal, da ni dobro zaviseti le od polja, kot je to z nami. V mestu zapreš tovarne in urade, pa zbogom! Strojev ni treba molsti in ko mine petnajst dni, spet tečejo kot preje. Pri nas pa, pusti poginiti kravo in nihče več je ne spravi v gibanje. Če hočemo, da bo naša stavka uspela, ji moramo dati vsenaroden značaj. Morda dvignemo železniško progo v dolžini petdeset metrov, da bodo vsi časopisi o nas pisali.“

„Prismodarija!“ se je zaničljivo nasmehnil Sivec: „V dveh urah pride oklopni vlak in proga bo bolj čvrsta v zemlji kot kdarkoli preje.“

Pepon je sicer odgovoril, da ga oklopni vlak prav nič ne briga, toda kljub temu se je zamislil. Nato se je naredil pogumnega in nadaljeval:

„Naj uspe stavka tako ali tako, glavno je, da preprečimo nasilno Polinijevo izselitev. Organizir-

leta je ministrstvo za vzgojo spet objavilo listo tistih verskih in javnih šol, katerih spričevala usposablajo učitelje za verouk. Te liste je vlada sestavila zelo samovoljno in je na spisku cela vrsta šol, ki jim cerkvene oblasti nikdar ne morejo priznati sposobnosti, da so se na njih mogli izšolati učitelji za verouk. Letos je vlada odstranila s spiska vse verske zavode in učilišča, ki so vzgajala veroučitelje. Tisti, ki so obiskovali n. pr. samostanske šole, ne bodo smeli poučevati verouk, oziroma jim vlada ne bo priznala pravice do honorarja. Na ta način je vlada v veliki meri omejila število veroučiteljev.

Predstojnik angleških dominikancev p. Brown je obiskal pred kratkim Poljsko in pri prihodu v Rim v tedenski izdaji lista „Osservatore Romano“ popisal tako svoje vtise: „Na vsak korak sem opazil razliko med komunističnim režimom in ljudstvom. Režim je nekoliko milejši in zaradi tega morejo verniki vsako nedeljo polniti cerkve in romati v Čenstohovo. Svetišča done od petja himen in verskih pesmi. Navdušenje za vero narašča in glavni znak vidim v tem, da na Poljskem silno naraščajo duhovniški poklici. Število bogoslovcev je danes večje od onega pred drugo svetovno vojno. Kljub vsem negotovostim se poljska mladina posve-

rali bomo brambovske skupine in če nas napadejo, bomo zavrnilo napad z orožjem.“

„Zelo dobro,“ se je nasmejal Sivec na ves glas. „Toda Polini bo le moral iti. Prišlo bo pet tankov in ti boš ob moč.“

Pepon se je še bolj pogreznil vase.

„No dobro, nekaj pa le lahko storimo. Zastražili bomo dohode v vas. In če pridejo tanki, bom poskrbel, da ne bodo mogli čez vodo. Suhec in Trpin naj gresta na stražo in se oskrbita s signalnimi raketami. Za ostalo poskrbim jaz!“

Nato so si sledili mitingi dan za dnevom. Vozila, ki so hotela iti skozi vas, so morala delati ovinek in v vasi ni delal nihče.

Don Kamilo se vse dni ni pokazal niti za hip. Zato pa je organiziral obveščevalno službo. Babice in prababice so si neprestano podajale kljuko v župniških vratih, toda njih novice so bile le malo pomembne.

Nastopilo je jutro četrtega dneva splošne stavke, ko je ob treh zjutraj nenadoma zašklopotalo na oknu don Kamilove spalnice. Nekdo je vrgel več kamenčkov v šipe stanovanja, kjer je počival župnik.

Previdno se je don Kamilo dvignil iz postelje in se tiho spustil v vežo, seveda ne praznih rok. Tam je pokukal skozi okno, ki je bilo skoro vse zastrto s poganki trte in odkril, da je metalec kamenčkov sam Furija. Don Kamilo mu je odprl vrata in še dosti prijazno vprašal: „Furija, kaj se dogaja?“

„Prihajajo,“ je tiho povedal nočni prišlek.

„Kdo?“ se je don Kamilo naredil nevednega.

„Karabineri in policija na tankih.“

„Popolnoma v redu,“ se je delal župnik zadovoljnega. „Zakon je zakon. Pravica je ugotovila, da Polini nima več pravice do stanovanja, torej je naravno, da odide.“

„Lepa pravica,“ je sikal Furija. „To se pravi delati silo ljudstvu!“

čuje [za službo v cerkvah.“

Mons. Karol Pekala, pomožni škof v Tarnovu, je prišel v Newyork, kjer se bo posvetoval z ameriškimi dobroteljnimi organizacijami za pomoč poljskim katoličanom. V Newyork je prišel kot zastopnik kardinala Višinskega. Na poti v Združene države je obiskal tudi Pariz in London. Pomoč bi dobivala poljska katoliška dobroteljna organizacija Caritas, ki pa je še pod vladnim nadzorstvom.

Liturgična navodila v Belgiji

Kardinal van Roey, primas Belgije, je izdal celo vrsto navodil o liturgičnih opravilih v cerkvah v Belgiji. Navodila so zajeta tako, da opravila, ki niso zajeta v njih, ne smejo biti več izvajana ali uporabljana v cerkvah. Glavno težišče navodil je v tem, da pri cerkvenih opravilih in molitvah, ki jih opravljajo verniki skupno z duhovnikom, glas duhovnika ne sme utoniti, ampak mora biti ves čas razločno razumljiv. Nobena molitev ali opravilo ne sme odvrčati pozornosti vernikov od svete maše. Molitve, ki se opravljajo med mašo v domačem jeziku, naj vodi in razlaga duhovnik s prižnice, zlasti velja to za farne službe božje ob nedeljah. Navodila tudi podčrtavajo, da predolge pridige odvrčajo pozor-

„Poslušaj, Furija, meni se zdi, da ta ura ni najbolj prikladna za te vrste pogovorov,“ je hotel biti don Kamilo kratek.

„Saj nisem prišel zato,“ se je branil Furija. „Prišel sem vam samo povedat, da je Pepon odločen, to izselitev preprečiti zlepa ali zgrda.“

Don Kamilo si je položil roke v bok in se mogočno razkoračil: „Furija, dovolj imam že tvojega ovinkarenja. Ali poveš vse, ali pa se zgubi od tod!“

„Tako, tako,“ je hitel Furija. „Če boste zagledali najprej zeleno raketo in nato rdečo s strani, kjer leži mesto, vedite, da bo zletel v zrak eden stebrov pod mostom, ki prečka potok. Če pa boste zagledali raketi na nasprotni strani, bo razstreljen most, ki gre čez kanal.“

Don Kamilo je zagrabil Furijo za vrat. „Ti ostaneš tu in se ne boš premaknil z mesta, če ne, ti razbijem glavo! Oziroma, ne! Spremljal me boš, da še pravočasno odstranimo dinamit.“

„Gospod župnik, pri mostu čez kanal, ki je bil v moji oskrbi, sem to že storil. Saj vem, izdal sem Pepona, pa bi ga huje izdal, če bi tega ne storil. Seveda, ko zve, joj meni! Ubil me bo.“

„Nič se ti ne bo zgodilo,“ je zagotavljal župnik, „ker tega ne bo nikdar zvedel. Sedaj pa ostani tu, jaz pa bom šel krotit norega Pepona.“

„Le kako boste to storili?“ je bil Furija zaskrbljen. „Če vas zagleda, bo pognal most v zrak brez predhodnega svetlobnega znamenja. Poleg tega, težko se boste mostu približali, ker je Sivec na straži in sto metrov razdalje od mosta.“

„Šel bom čez njive.“

„Toda v takem primeru boste morali preplavati reko, ki je te dni deroča in silno globoka.“

„Bog mi bo pomagal!“ je odvrnil don Kamilo, preskočil vrtno ograjo in zginil med drevesi. Ura je bila že štiri in začelo se je daniti. Srečno je prebrodil vodo in se povzpел po nasipu. Pepon ga ni

nost vernikov. Zato naj ne bo nobena pridiga daljša kot četrt ure in naj se naslanja na besedilo iz evangelija ali maše tistega dne. Kyrie, Credo in Oče naš naj se verniki nauče moliti v latinščini, kadar pa jih glasno skupno molijo v ljudskem jeziku, takrat naj se molijo krajša besedila.

V komentarju k tem navodilom navaja kardinal van Roey, da je zelo zadovoljen, da se je uvedba popoldanskih oz. večernih maš tako dobro obnesla. Zato naj duhovniki zlasti opozarjajo na nove oblike evharističnega posta, ki omogočajo obhajila pri večernih mašah. V Belgiji se je izkazalo, da so verniki pri večernih mašah bolj zbrani in tudi bolj sledijo pridigam. Kardinal tudi poziva vernike, da naj zlasti pristopajo k obhajilni mizi pri mašah zadušnicah in pri poročnih mašah.

Kardinal van Roey

je v posebnem pismu opozoril vernike na potrebo, ki se vedno bolj kaže, da bo treba graditi cerkve in katoliške vzgojne in kulturne zavode. Za vse to bo potreben denar in poziva, da naj začno belgijski katoličani posnemati nizozemske in avstrijske katoličane, ki so za zbiranje denarja izdali posebne obveznice, ki se obrestujejo po šest odstotkov na leto. S tem

opazil, kajti gledal je v smeri proti mestu. Ob njem je bil zaboj z vžigalno vrstico, ki je padala k vznožju enega mostovih opornikov.

Tedaj je zasikala v zrak zelena raketa. Don Kamilo je vedel: čez nekaj minut bo sledila rdeča in tedaj bo most že razvalina.

„Moj Jezus, naj bom ptič ali riba za deset sekund!“ je vzdihnil don Kamilo in se spustil po nasipu naravnost k oporniku, v katerem je bil smodnikov naboj. Prišel je še pravočasno, kajti ko se je za-bliskala rdeča raketa, je že stal ob stebri.

Pepon ga je takoj opazil in mu zaklical: „Don Kamilo, hitro proč od stebra! Čez nekaj trenutkov bom pognal most v zrak!“

„Zelo dobro, zletela bova skupaj!“ je iz glo-bine odgovarjal don Kamilo.

Pepon je popolnoma zgubil razsodnost. Ni vedel več dobro, kaj naj stori. Vsedel se je na napušč in brezizrazno strmel v tanke, ki so pravkar začeli prečkati most.

Minilo je četrť ure in don Kamilo je še vedno objemal opornik pod mostom. Peponu že ni dalo več. Vstal je in zavpil: „Pojdite že enkrat proč, vražji župnik!“

„Če ne vržeš dinamita v vodo, ostanem tu do prihodnjega leta, kajti steber mi je zelo prirasel k srcu.“

Pepon je molče ubogal. Nato sta se vsedla skupaj na rob nasipa. „Ob čast sem,“ je prvi začel Pepon. „Odpovedal se bom vsem funkcijam, ki jih imam.“

„Meni se pa zdi,“ ga je miril župnik, „da bi bil ob čast tedaj, če bi dejansko porušil most.“

„Toda, kaj naj sedaj porečem ljudem, ko sem jim slovesno obljubil, da Polini ostane v hiši.“

„Povej ljudem, da se ti je zdelo neumno, najprej osvoboditi Italijo in ji nato zopet napovedati vojno.“

Pepon je prikimal. „Kot župan to lahko rečem. Toda kot šef stranke sem zgubil na ugledu.“

„Tako?“ se je čudil don Kamilo. „Ali mar praviš, da se morate boriti

denarjem bodo gradili v Belgiji cerkve in zlasti šole, ker bo v nekaj letih potreba zanje še mnogo večja kot je danes.

Kanadski slučaj

V Windsorju v Ontariu v Kanadi imajo anglikanci svoj kolegij, ki nosi naslov canterburyjski kolegij. Pred kratkim se je ta kolegij priključil katoliški univerzi Marijinega Vnebovzvetja v istem mestu. Na slovesnosti, ko se je ta vključitev izvedla, je imel rektor univerze E. C. Le Bel govor, v katerem je med drugim izvajal:

„To je poskus v odnosih med ljudmi, ko se katoličani in protestanti odločajo za sodelovanje. Stremljenje za resnico naj vodi ljudi v skupno delovanje, pri tem pa naj jih vodi evangeljska ljubezen za urejanje stvari v njihovem redu. V teoloških zadevah so se katoličani in pripadniki drugih ver sporazumeli, da se med seboj ne strinjajo. V časnih zadevah pa naj se zlasti pripadniki demokratičnih stremljenj odločijo delati skupaj.“

Priključitev h katoliški univerzi je odobrili katoliški škof v ontarijskem Londonu mons. Cody, prav tako pa tudi anglikanski škof dr. Luxton. Lansko leto je katoliška univerza izdala oklic za podboro in pri nabirki se je izkazalo,

proti orožnikom. Ali niso mar oni prav tako sinovi ljudstva kot ti, ki jih izkorišča kapitalizem?"

„Prav imate: kapitalisti in duhovščina!“ je bil Pepon zadovoljen. „Tudi karabineri so sinovi ljudstva, žrtve kapitalizma in klerikalne duhovščine.“

Don Kamilo je bil preveč moker, da bi se mu ljubilo ugovarjati. Le to je pripomnil, naj Pepon ne govori neumnosti in da beseda klerikalni župnik nima nobenega pomena.

„Kako to, da ne,“ je Pepon gnal svojo naprej, „vi, na primer, ste župnik, toda ne klerikalni župnik.“

Po tem dogodku so se stvari hitro pomirile. Vlada ni hotela ljudi preveč dražiti, pa je odobrila večji kredit za postavitev zidanega mostu mesto prejšnjega lesenega čez kanal. Tako so ljudje spet prišli do dela in Peponu se je zdelo primerno, da izda letak z vsebino:

„V proletarski družbi so interesi večine vedno nad interesi posameznika. Zato smo radi žrtvovali Polinija, kajti za to žrtev smo bili nagrajeni s kreditom, ki bo koristil vsej masi delavnega ljudstva! Živel duh odpovedi! Živel duh kolektivne vzajemnosti!“

Tudi don Kamilo je smatral za potrebno, da ljudstvu nekaj pove. Ob priliki nedeljske službe božje je oznanil, da se pri njem dobi prednje kolo neznanega kolesarja. Kdor je opazil, da ima njegovo vozilo le zadnje kolo, se lahko oglasi pri njem.

Še tisto popoldne se je javil Suhec. Don Kamilo mu je kolo lastnoročno izročil potem, ko mu je preje priložil krepek sunek v zadnji del telesa.

„Ko pride drugi val revolucije,“ je Suhec vpil s ceste, „tedaj poravnava tudi ta račun!“

Don Kamilo se je gromko zasmel: „Ne pozabi, da znam plavati. In če ne verjameš meni, vprašaj Pepona! On bo vedel, kako je bilo tisto jutro ob mostu.“

da je mnogo anglikancev že vpisanih na katoliško univerzo. Iz te ugotovitve je sedaj prišlo do vključitve kolegija v sestav katoliške univerze.

Kardinal Frings, nadškof v Koelnu

in predsednik konferenc nemškega katoliškega episkopata, je poslal brzojavko protestantskemu škofu dr. Dibeliusu v Berlinu. Dr. Dibelius je poglavar nemške protestantske cerkve v Nemčiji. Kardinal Frings je poslal brzojavko v zvezi z dogodkom v vzhodni Nemčiji. Tam so komunisti zaprli protestantskega pastorja Maerckerja, ker je nekemu dekletu nasvetoval, da naj se ne udeleži komunističnega „mladinskega razsvetljevalnega praznika“, ki so ga komunisti v vzhodni Nemčiji uvedli, da bi nadomestili delitev birme v protestantskih templih. Frings navaja, da so katoličani in protestanti že pogosto složno nastopili, kadar je šlo za nastop proti poskusom komunistov, ki skušajo odvracati mladino od verskih opravil in nadomeščajo cerkvene praznike s svojimi posebnimi prireditvami, na katerih vero smešijo. Kardinal pravi v brzojavki, da so vsi verniki sprejeli z žalostjo novico o aretaciji pastorja Maerckerja in da je edina tolažba v zavesti, da so tudi prvi apostoli morali prenašati ječe zaradi svoje vere.

SVETI OČE GOVORI

ob otvoritvi
nove vatican-
ske radiood-
dajne postaje

Moramo bi-
ti hvaležni Bo-
gu, ki ni u-
stvaril samo

neba in zemlje, ampak je položil v stvarstvo skrivnostne sile, ki jih pač človeški duh le s težavo odkriva in sebi podreja. Radio, ki prenaša človeški glas preko morja in širne zemlje, je gotovo ena največjih iznajdb.

Razna nova odkritja so ponos našega stoletja. Nikogar ni, ki bi jih ne odobral. Toda vse tehnične vede same po sebi še ne morejo prinesiti človeštvu blagostanja in sreče. Upoštevati morajo tudi duhovne dobrine, ki so še važnejše ko tehnične, naravno pravo in postavo večnega Boga.

Stvari in naravne sile je vedno treba tako uporabljati, da pri tem ne pozabimo, da je naša duša stvarjena za srečno večnost. Nasprotno! Vse stvari nam morajo biti stopnice, po katerih se dvigamo do nebeških dobrin. Vsi naj v stvareh in naravnih silah gledajo Boga. Krasota cvetlic, urejeno in čudovito gibanje zvezd, skrivnostna zveza atomov, ki jih človeški duh razbija in proizvaja novo silo, odkrivajo ljudem modrost Stvarnika, večnega Boga in jih spodbujajo, da ga časte in molijo.

Če bodo ljudje tako mislili in ravnali, nove iznajdbe ne bodo uničevale človeških teles in duš, ampak zagotovile posameznikom, družinam in družbi bolj prijetno, bogato in srečno življenje.

Nove iznajdbe morejo prinesiti mnogo dobrega, pa tudi mnogo zla. Radio more namreč povsod širiti resnico ali zmoto, krepost ali razuzdanost, slogo ali neslogo, bratsko ljubezen ali smrtno sovraštvo. Zato je sveta dolžnost vseh krščanskih in poštenih ljudi, da se resno prizadevajo, da radijski aparati po naših domovih ne bodo širili zmote in oddalje-

vali ljudi od resnice, tudi ne pod pretezo umetnosti zapeljevali v napake, ampak vabili k čednosti, širili pravilen nauk, radioposlušalcem prinašali zdravo razvedrilo in jim tako lajšali skrb, ki danes mučijo in stiskajo toliko ljudi.

Iznajdbo radija tudi Cerkev podpira, da lažje uspešno spolnjuje Jezusovo naročilo, ki ga je dal apostolom in njegovim naslednikom, naj oznanjujejo evangelij vsemu stvarstvu. Ker ji je ta dragocen pripomoček Bog dal in ker more z njim bolj ko z drugimi sredstvi pospeševati blaginjo posameznih državljanov, družine in človeške družbe, je jasno, da ga Cerkev pri svojem delu skrbno uporablja.

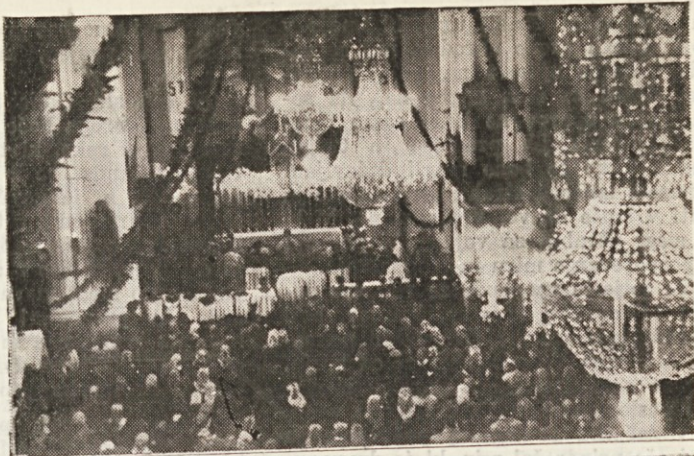
Vendar uspehi človeškega dela niso nikoli popolni. Večkrat so posamezni uspehi podlaga drugih. Razvijajo se do gotovega viška, pa se kmalu spet prežive in izginejo. Beseda Gospodova pa ostane vekomaj. Nikoli ne propade. Spolnjevanje božjih zapovedi more posamezniku in vsemu človeškemu rodu zagotoviti ugodnejši položaj.

Kristusov evangelij je na svetu vzgojil kreposti, ki jih pogansko modroslovje ni slutilo. Nauk božjega Odršenika je svojo moč razlil po žilah narodov, odstranjeval napake in gojil kreposti. Krščanstvo je preoblikovalo do temeljev obličje sveta. Kar je moglo izvršiti tedaj, more izvršiti tudi danes.

Vera v Jezusa Kristusa naj se torej vedno bolj širi. Tudi najbolj oddaljene in nedostopne kraje naj doseže. Prodre naj v družinske kroge, v notranjost duš in dviga nravi. Po svojih služabnikih naj prinaša zveličanje vsem ljudem. Pri širjenju evangelija je treba rabiti moderne pripomočke. Kristusovo kraljestvo, ki je kraljestvo resnice in življenja, kraljestvo svetosti in milosti, kraljestvo pravice, ljubezni in miru, naj vsak dan bolj uspeva in povsod zmaguje.

Da bi katoličani mogli vedno bolj uspešno uporabljati novo in miroljubno orožje resnice, je tudi sveti oče želel, da se postavi močnejša in popolnejša radiooddajna postaja v Vatikanu, ki bi mogla prenašati njegov glas po vsem

Župnijska cerkev
Mar. Vnebovzjetja
v Stari cerkvi pri
Kočevju ob priliki
proslave stoletnice
posvečenja 10. ok-
tobra 1957. Sveča-
nosti je še posebej
dvignila navzoč-
nost škofa Antona
Vovka, ki je opravi-
l pontifikalno sv.
mašo

svetu. Tako bodo udje Jezusovega skriv-
nostnega telesa, katerega glava je Od-
rešenik, povezani med seboj z novimi
vezmi. Katoličani vsega sveta bodo mo-
gli tudi v najbolj oddaljenih krajih po-
slušati glas in besede rimskega papeža.
Mogli ga bodo poslušati tudi tisti, ki ga
doslej iz najrazličnejših vzrokov niso
hoteli.

Zato se papež zahvaljuje vsem kato-
ličanom po svetu, ki so sodelovali pri
graditvi in opremlitvi te ustanove in jo
podprli z zelo dobrimi napravami, po-
sebej vsem tehničnim strokovnjakom,
ki so dali na razpolago svoje znanje in
velikodušno delo. Žrtvovali so denar,
svoje zmožnosti in sile za zadevo, ki
ne bo bogatila in vedrila samo duha,

ampak tudi širila resnico, krepost in
utrjevala katoliško vero.

Na koncu govora sveti oče znova
pozove vse narode, rodove in ljudi k
miru in bratski ljubezni. Vojske rodijo
pokoljša, razvaline in bedo vseh vrst.
Tudi prepiri in sovraštva med držav-
ljani ne prinašajo ne zasebnega in ne
javnega blagostanja. Tam, kjer je sloga,
napredujejo tudi majhne zadeve. Kjer
je na nesloga, propadajo tudi največje.

Kristusov namestnik ne hrepeni po
nobeni svetni oblasti. Njegova naloga
je, skrbeti, da bi neumrljive duše do-
segle večno srečo. Objeti hoče s svojo
ljubeznijo vse ljudi, vse narode in vse
človeške rodove. Zato ponovno dviga
svoj glas in vsem priporoča, naj žive v

bratskem miru. Zlasti tisti, ki imajo v svojih rokah usodo narodov, naj se zavedajo, da je njihova najsvetejša dolžnost, delati za mir. Skrbe naj, da sovražstva in sporov ne bodo samo omejevali, ampak jih pravično in trajno uredili. Tako se bodo mogli državljani in narodi iznebiti strahu pred vojsko in upati v lepše dneve, sredstva pa, ki bi jih sicer porabili za vojsko, bi porabili za pospeševanje miru in blagostanja.

Te želje in spodbude za mir vro papežu toliko bolj iz srca, kolikor bolj zatemnjujejo vznemirljivi oblaki pokrajine bližnjega Vzhoda, nedaleč od kraja, kjer so nekdaj množice angelov prepevale poslanico miru ljudem blage volje. Že v začetku svojega papeževanja je sveti oče priporočal mir, ki je dragocen božji dar. Sveti Avguštin pravi, da na zemlji ni nobene bolj prijetne reči, ki bi jo z večjim užitkom poslušali in si jo bolj želeli, kakor je mir. Modro mnenje ljudi blage volje naj zmaga. Vsi naj imajo pred očmi strašne razvaline, ki bi jih mogel povzročiti vsemu svetu nov vojni požar. Vsi njegovi sinovi v Kristusu naj prosijo Boga, da razprši oblake, pomiri duhove in uredi vse zadeve tako, da bodo vsi priznali vsem zakonite pravice. Potem se bo spet zjasnilo nebo.

Papežev govor Nadbratovščini evharističnih četrtkov

Množicam članov Nadbratovščine evharističnih četrtkov, ki so se ob petdesetletnici svoje pobožne družbe zbrali, da opravijo sveto uro, govori iz Rima njihov oče, papež, njihov pastir, ki pozna svoje ovce. Četudi so daleč od njega, čuti tople utripe njihovih gorečih src. Saj je namestnik Njega, ki se skriva pod zakramentalnima podobama in ga bodo zdaj častili. Zato jim kliče: „Upri-te znova vanj svoj pogled! Obudite dejanje vere: „Verujem, Gospod“; dejanje posvečenja: „Moj Gospod in moj Bog!“; dejanje zvestobe; „Gospod, h komu pojdemo? Besede večnega življenja imaš“ (Jan 6, 68). Vaš Oče vam narekuje, kar boste v tej uri premišlje-

vali. Da bomo razumeli vse dobrote, ki smo jih prejeli, moramo pogledati nazaj.

V španski Galiciji — tam, kjer se zahodna Evropa hoče nekako potopiti v morje in v reko, ki tako pospešuje notranjo zbranost, se je zbrala peščica gorečih duš, ki je ustanovila Nadbratovščino evharističnih četrtkov. Danes ima 20.000 krožkov in milijone udov. Postala je ognjišče, ki vse razsvetljuje in ogreva. Koliko mest in vasi je duhovno očistila in prenovila! Koliko župnij in krožkov je poživila in obogatila! Koliko duš je posvetila in dvignila do najvišjih vzorov krščanske popolnosti!

Mnogi cerkveni predstojniki so jo polagoma odobrili. Mednarodni evharistični kongres v Madridu (1911) jo je vsem zelo priporočil. Več papežev jo je blagoslovilo. Deležni so tudi posebne milosti, da jih je Marija, Zavetnica in Kraljica Španije, sprejela pod svoj materinski plašč.

Zato hoče sveti oče v duhu stopiti pred prestol Device Pilarske in jo prositi: „O najmilejša Mati, ki si z višine tega stebra predsedovala, vodila in pospeševala oznanjevanje evangelija med velikim narodom, ki mu je krščanska zgodovina določila tako vzvišen cilj, daj, izroči danes našo zahvalo svojemu najsvetejšemu Sinu za ves blagoslov, ki ga je delil naši skromni nadbratovščini. Upamo, da jo bo še naprej vedno ohranjal in ji dajal rast v svojo čast in v blagor duš.“

Še večji sijaj in razvoj moreta tej nadbratovščini zagotoviti božja milost in nadnaravni duh. Zato je prav, da vsak četrtek v letu posvete spominu tistega velikega dneva, v katerem je naš Odrašenik, ki je vzljubil svoje, v svoji ljubezni šel do skrajnosti. Ni samo ostal med njimi, ampak jim je dal sebe v dušno hrano in s tem polnost nadnaravnega življenja. Prav je, da se ga spominjajo zjutraj pri evharističnem premišljevanju, ga časte z gorečimi svetimi obhajili in ga poveljujejo pri sveti uri. Vendar bi bilo vse to prazno, če bi se njegovemu božjemu Srcu ne

znali približati z globoko, čisto, sveto, ponižno ljubeznijo, ki bi jih priganjala k zadoščevanju.

Hvaležna ljubezen in hlavežno zadoščevanje mora biti božji ogenj, ki bo očistil njihove misli, besede in njihova dela. To je luč, ki naj jim daje moč, da bodo zmagali vse težave in srečno prišli v nebesa. To naj jih priganja k apostolatu, dokler ne bodo postali žarišča popolnosti in svetosti. Svet danes trpi in propada. Čutnost, ošabnost in pohlep vladajo nad njim. Najboljše zdravilo proti temu zlu bo človeštvo vedno našlo v Evharistiji, ki gasi ogenj strasti in vnema ljubezen, ki človeka oprošča prevelike navezanosti na nižje stvari in ga dviga do višjih, nebeskih reči.

Pogostno prejetanje svetih zakramentov, češčenje, ki ga posamezne osebe in narodi izkazujejo Gospodu v svetem Rešnjem Telesu in druge najrazličnejše oblike evharistične pobožnosti, ki se danes širijo, bude papežu upanje v lepšo bodočnost.

Molitev za duhovniške poklice, ki jo je sestavil papež Pij XII.

Gospod Jezus, najvišji Duhovnik in vesoljni Pastir, ki si nas učil moliti: „Prosite Gospoda žetve, naj pošlje delavce na svojo žetev,“ poslušaj dobrohotno naše prošnje in zbudi mnogo plemenitih duš, ki jih bo spodbujal tvoj zgled in podpirala tvoja milost, da bodo želele postati služabniki in nadaljevalci tvojega pravega in edinega duhovništva.

Daj, da zalezovanje in zasramovanje zlobnega sovražnika, ki ga podpira indiferentni in materialistični duh, ne bo sta zatemnila vzvišenega sijaja in globokega spoštovanja, ki so ga verniki dolžni po poslanstvu tistih, ki niso od tega sveta, pa žive na tem svetu in so delilci božjih skrivnosti.

Daj, da bi se med mladino stalno pospeševala verska vzgoja, iskrena pobožnost, čisto življenje in spoštovanje najvišjih vzorov, da bi se tako budili dobri poklici. Daj da bo krščanska družina tebe podpirala in ne bo nikoli

nehala biti vzgojiteljica čistih in gorečih duš; ki bo ponosna, da more dati Gospodu katero izmed svojih rodovitnih mladik. Daj, da tvoji Cerкви ne bo nikjer na svetu manjkalo potrebnih sredstev za sprejemanje, pospeševanje, oblikovanje in vodstvo dobrih poklicev, ki se ji ponujajo, dokler ne dozore. Da bi se vse to uresničilo, daj, o Jezus, največji ljubitelj dobrega in zveličanja vseh, da ne bo nehala prihajati iz nebes moč tvoje milosti, ki se ji ne bo mogoče ustavljati, dokler ne bo v mnogih dušah: najprej tih klic, potem plemenit odziv in končno stanovitnost v tvoji službi.

Ali te ne žalosti, o Gospod, pogled na toliko množic, ki so kakor črede brez pastirja? Nikogar nimajo, da bi jim delil kruh tvoje besede in jim dajal vode tvoje milosti. V nevarnosti so, da postanejo žrtve grabežljivih volkov, ki jih vedno napadajo. Ali te ne boli, ko gledaš toliko polj, ki se jih še ni dotaknil plužni lemež, na katerih rastejo, ne da bi kdo z ozemlja preganjal osat in robido? Ali ti ni bridko ob pogledu na toliko vrtov, ki so bili včeraj še zeleni in senčnati, zdaj pa postajajo rumeni in neplodni? Ali boš dopustil, da se bo toliko že zrelih žetev osulo in uničilo, ker manjka rok, ki bi jih spravile?

O najčistejša Mati Marija! Iz tvojih blagih rok smo prejeli najsvetejšega Duhovnika. Častitljivi očak sveti Jožef, popoln zgled odziva klicu milosti, sveti duhovniki, ki sestavljate v nebesih spremstvo božjega Jagnjeta in njegov najljubši zbor, dajte mnogo dobrih poklicev, da bodo Gospodovo čredo varovali in vodili skrbni pastirji in bi tako mogla priti na najslajšo pašo večne sreče. Amen.

Petnajstim v spomin

IV.

„Teta Ančka, kaj bomo res že jutri podrli jaslice?“ je žalostno vprašala mala Milenka.

„Res, Milenka, a drugo leto jih bomo spet postavili.“

„Kdaj pa bo drugo leto?“ je bila spet radovedna mala.

„O, prav kmalu. Takrat boš ti že tako velika kot Verica,“ jo je teta mehko tolažila.

„Teta Ančka,“ se je vsilila v pogovor Verica, „ali bodo tudi ovčke večje drugo leto?“

„Seveda, tudi ovčke, saj bodo dosti travce pojedle med tem časom.“

„Pa več jih bo, kaj ne?“ je veselo ugotovila Milenka, „saj so tudi nam lani s planine pripeljali čisto majhne nove ovčke.“

„Teta Ančka, kam bosta pa šla Jezušček, Marija in sveti Jožef do drugega leta?“ je bil na mah radoveden najstarejši Dolfek, ki bi tisto leto moral v šolo, a je ni bilo.

„Kaj ne veš, Dolfek, v Egipt bodo bežali, da bi kruti Herod ne umoril Jezuščka,“ ga je učila teta Ančka.

„A saj res,“ se je malemu posvetilo, „in potem je Herod dal pomoriti vse majhne dečke v Betlehemu. Gospod kaplan nam je pri nauku to že povedal,“ je ponosen na svoje znanje nadaljeval Dolfek.

„Ali Herod še mori otroke?“ se je za bratca zbala Milenka.

Teta Ančka je žalostno vzdihnila, čez čas šele je odgovorila:

„Herod je že umrl, črvi so ga pojedli za kazen. Vse, ki nedolžno pobijajo bo Bog kaznoval,“ jim je zamišljeno govorila, skoro bolj sebi kakor njim.

Vsi so utihnili in se zastrmeli v jaslice. V kotu za pečjo je sedel oče, zraven njega sin Janez in najstarejša hčerka Mojca. Tihi in s čudnim nemirrom v srcu so zrl v lepo idilo pri jaslicah.

Janez je v mislih božal svoje tri otroke, blagoslavljal sestro Ančko, ki jim je bila tako dobra.

Tudi Slavica, sestra kaplana Jožeta, je bila tisti večer pri njih. Trudna je bila. Tisti dan sta se z bratom prese lila v drugo, lepše stanovanje. Kaplanija je bila tako stara, vedno se je bala, da se ji zruši na glavo.

Poslušala je otroke in mislila na svoj dom ob Soči, na ostarele starše, ki jih je zapustila pred letom dni, po bratovi novi maši. Čeravno niso bili tako oddaljeni, se že dolgo niso videli. Kot ob sveta odrezani so bili sedaj.

V izbo je stopila Marija.

„Otroci, spat bo treba, pozno je že,“ jih je opomnila.

„Mama, še malo nas pusti pri jaslicah, jutri jih ne bo več,“ so vneto prosili malčki.

„Pa zapijmo še Jezuščku, da bo lepše zaspal,“ jih je teta Ančka na mah potolažila. Začela je polglasno peti:

„Pastirčki vi, kaj se vam zdi...“ in otroci so hitro poprijeli. Njihovi čisti glasovi so kot srebrni zvončki mahoma napolnili celo sobo in silili še ven v temno noč.

Trije partizani so se tisti čas bližali hiši. Na uho jim je udarilo petje. Eden izmed njih se je zdrznil, kot daljni daljni spomin mu je šlo preko srca.

„Prokleta taka služba,“ je skozi zobe zasikal.

Tovariša ga nista razumela.

„Kaj ti je?“ sta ga vprašala.

„Hotel sem reči, da jaz ostanem zunaj na straži.“ Čudno votel je bil njegov glas, da sta ga druga dva začudeno pogledala. Že davno jima je v srcu zamrl sleherni čut.

„Prišel Zveličar na zemljo...“ je srebrno pozvanjalo iz izbe.

Partizana sta s puškinim kopitom udarila po durih in pesem je obnemela kar sredi besede.

„Kdo je?“ je za vrati vprašal moški glas.

„Partizani, odprite!“

Vrata so se odprla in partizana sta gospodovalno stopila v vežo, nato v izbo.

V oči jima je zaščemela svetloba, ki je prihajala od jasic v kotu, takoj nato sta se znašla.

„Tovarišico Ančko hočemo!“

Še predno jim je odgovorila, je tesneje privila k sebi svoje tri nečake, kakor da bi njim pretila nevarnost in ne njej.

„Kaj pa mi hočete?“ jih je vsa tresoč vprašala.

„Na komandi ti bodo to odgovorili, le brž se napravi,“ sta jo priganjala.

Otroci so se je še tesneje oklenili in prestrašeni strmeli v tuja obraza.

Ančki se je srce trgalo, akoravno je na to že davno čakala. Vedela je, da jo imajo zapisano, zakaj, tega pa ni vedela.

Malčki so tiho ihteli. Čutila je, kako jim bijejo mala srčeca, kako trepetajo zanjo, ki jim je bila skoro dražja kot mama, ki se dostikrat ni utegnila z njimi ukvarjati.

Ančka je vsakega prekrižala na čelo, nato še kot za pečat pritisnila nanje svoj zadnji poljub.

S težavo se je odtrgala od njih in šla v svojo sobo, da se napravi. Za njo so zrlji prestrašeni in blede obrazi njenih dragih.

V svoji sobici se je pred sliko Brezmadežne vrgla na kolena in skozi solze zajecjlala v grozi in vdanosti obenem:

„Presveta Devica, v najtežji uri življenja kliče k Tebi tvoj otrok. O, Mati varuj me ti, ne zapusti me, sprejmi me pod svoje varstvo...“

Partizana v sobi sta izpraševala dalje:

„Kje pa je kaplan Jože?“

Slavici je bilo, kot bi ji kdo porinil nož v srce. V grlu jo je davilo, da je čez čas šele odgovorila:

„V farovžu pri gospodu dekanu je, kaj pa vprašujete?“

„Zakaj se pa ti brigaš zanj?“ so jo poročljivo vprašali.

„Kaj bi se ne, njegova sestra sem.“ S ponosom in skoro brez strahu je izrekla te besede. Partizana sta obmolknila.

Ančka se je tedaj vrnila iz sobe. Tako sta bila pri njej oba partizana, da se še svojih ni upala več pozdraviti.

Kot golobička med jastrebi je trepetala. S prestrašenimi očmi je še enkrat obšla svoje male pri jasicah, Slavico, Moico, brata in svakinjo, ter se ustavila na ljubljenem očetu vpračujoče in prosičaje:

„...maše dajte, če se več ne vrnem.“

Čutila je skozi vrata v temno noč...

...ki so kot na povelje nekoga nevidno nepadali na kolena pred jaslice in z glasom, ki jim je drgetal od nepopustne bolesti začeli počasi moliti rožni venčanje, ki so slutili, da se jim ne vrne več...

ZORA PIŠČANC, Gorica

(Dobro prihodnjic)

V E S T I I Z D O M O V I N E

SLOVENIJA

V nedeljo, 29. septembra lanskega leta so imeli v Tržiču na Gorenjskem izredno lepo cerkveno slovesnost. Novomašnik Janez Tomazin, sin Lovrenca in Marije Majeršič, je bil težko bolan v času, ko je bilo mašniško posvečenje v ljubljanski stolnici. Po ozdravljenju pa je bilo sklenjeno, da bo prevzvišeni g. Vovk, nekdanji tržiški župnik, podelil mašniško posvečenje v domači fari z utemeljitvijo, naj vidi tudi podeželsko ljudstvo te lepe obrede. V Tržiču so bili tega izrednega obvestila zelo veseli, zato so tudi notranjost cerkve izredno lepo okrasili. Na dan posvečenja je prišlo veliko ljudi tudi iz okolice tako, da je bila cerkev kar premajhna. Slovesnosti posvečenja z dvema govorama so trajale tri ure, kar pa ljudi ni motilo, da ne bi vztrajali. Oba govora je imel g. škof sam. Pred obredi je razložil njih pomen, po končanih obredih pa je prečital pridigo, katero je imel pred petnajstimi leti v Ljubljani na novi maši starejšega novomašnikovega brata g. Ladota Tomazina, ko ni bilo nikogar domačih navzočega. Bilo je to v času okupacije in oblasti za take stvari niso izdajale prehodnih dovoljenj. Tako je bil ta dogodek mašniškega posvečenja lep farni, obenem pa tudi družinski praznik. Svojo prvo novo mašo pa je g. novomašnik Janez opravil naslednji dan, 30. septembra na Brezjah pri Mariji Pomagaj. Čeprav je bil delavnik, vendar se je mnogo Tržičanov nove maše udeležilo. Srečnima staršema, ki sta daro-

vala za službo Bogu in ljudem dva sina, iskreno čestitam!

V Stari cerkvi pri Kočevju so obhajali stoletnico posvetitve ondodne župne cerkve. Verniki te fare so deloma prejšnji slovenski naseljenci, drugi pa so se naselili šele po odhodu nemških Kočevarjev (pozimi 1941/42). Obojni so družno prispevali za pozlatitev oltarjev in prenovitev svetniških kipov. V prazniško, po naši navadi s smrekovimi venci obilno okrašeni cerkvi, je 11. novembra preteklega leta škof Anton Vovk daroval pontifikalno mašo. Mnogi se trudi za versko življenje v župniji Stanko Dobovšek, nekdanji afriški misijonar.

Zborna mašo so začeli lani uvajati v ljubljanski škofiji. Pri taki maši vsi navzoči odgovarjajo mašniku po latinsko obenem z ministranti, vmes pojejo molitvo vero in oče naš v slovenskem jeziku. Ta način aktivnega sodelovanja ljudstva pri mašni liturgiji se je v mnogih župnijah razveseljivo obnesel, tako na primer v Tržiču in drugod, kjer se težave z zbornim petjem ali nimajo organista.

Devetdnevnic pred božičem so tudi praznovali po mnogih krajih v smislu škofijskih navodil, ki priporočajo praznovati čimbolj vse vernike k razumevanju svetega bogoslužja. Devet dni pred božičem so imeli v večjih župnijah (n. pr. v Zagorju ob Savi) vsak dan večer černo mašo, zatem pa liturgične večerice: strežniki so izmenoma z ljudstvom peli psalm-invitorij „Kralj ki bo prišel, pridite molimo!“ Sledi

je petje adventne cerkvene himne in Marijinega slavospeva „Magnifikat“, vse v domačem jeziku in po koralnem napevu. Ta nov način pobožnosti je ljudi neverjetno pritegnil in so z veseljem sodelovali.

PRIMORSKE VESTI

Župnijska cerkev na Opčinah pri Trstu ima od 24. novembra 1957 nove orgle. Blagoslovil jih je sam tržaški škof mons. Santin ob navzočnosti številnih cerkvenih in civilnih oblasti. Tako so se uresničile želje dobrih in vernih Opencev in je bil poplačan trud g. župnika Silvanija, ki se je najbolj prizadeval, da bi se ta namera uresničila. Načrt za orgle je sestavil tržaški organist Emil Busolini. Prav po njegovi za- slugi imajo sedaj Opčine najbolj spo- polnjene orgle, kar jih je sedaj na Trža-

škem. Busolinijev načrt je izvedla zna- na tvrdka Zanin, delo pa je predvsem po posredovanju dr. Palomba plačal Mestni gradbeni urad. Osrednji del otv- ritvene slovesnosti je bil koncert Emila Busolinija. Spored orgelskih točk je bil morda za naše ljudi preveč zahteven, a krasen užitek za ljubitelje glasbe. Je pa bil ljudem zato tembolj všeč nastop domačega pevskega zbora, ki je s svojim petjem pokazal, kako lahko se da peti, če je orgelska spremljava brezhibna.

V letošnjem jubilejnem Marijinem letu bodo tržaški duhovniki organizirali v dneh od 25. julija do 31. julija skup- no slovensko romanje v Lurd. Zanimivo je, da so glavni trije poletni meseci v Lurdu popolnoma izčrpani za nova ro- manja, ker so vsi hoteli oddani. Sloven- ci so se prijavili pravočasno in tako ne bo nikarih težav. V petek zjutraj, 25. julija, bo slovenska romarska skupina

Z nove maše g. Janeza Tomazina v Tržiču: na skrajni levi v prvi vrsti dr. Jožef Šimenc, stolni dekan v Ljubljani. Ob škofu Vovku sedi g. novomašnik, potem dr. Joža Pogačnik, na skrajni desni novomašnikov brat g. Lado Tomazin

odpotovala iz Trsta s posebnim vlakom. Naslednje jutro bo postanek v Marseillesu, popoldne pa bodo romarji že v Lurdu. V torek zjutraj, 29. julija, je zamišljen povratek, in sicer po drugi poti, preko Grenobla in Turina. V sredo je daljši postanek v Turinu, v prvih urah četrtka pa bodo vsi romarji spet v Trstu oz. Gorici. Vožnja v prvem razredu in vsa oskrba v hotelih prvega razreda bo mišljena na osebo 38.500 lir, t. j. okrog 1600 arg. pesov, v drugem razredu pa 28.500 lir.

Gospod Jože Kunčič, ki je dovršil bogoslovje v Argentini v slovenskem semenišču v Adrogué ter deloval več let pri g. Janezu Mohorju v čilskem mestu Cura-Cautín, je bil imenovan za kaplana v Dolini pri Trstu. Od leta 1956 do sedaj je služboval v Bazovici.

Slovanska krstna imena. Na Tržaškem je znova prepovedana uporaba tujih krstnih imen. Vendar pravi generalni vladni komisar v posebni okrožnici, da te omejitve ne veljajo za uporabo slovanskih krstnih imen.

V škednju se zadnje čase vedno bolj uveljavlja prosvetna skupina, v okviru katere deluje tudi mešani cerkveni pevski zbor pod vodstvom č. g. Dušana Jakomina. Ko je po drugi svetovni vojni škedenj spet svobodno zadihal, se je zdelo, da bo prišla pomlad tudi za prosvetno delovanje. Toda politične strasti so povzročile, da so imeli tedaj premnogi slovenski ljudje mnogo več smisla in veselja za medsebojno obrekovanje kot pa za resnično kulturno in prosvetno delovanje. Šele zadnja tri leta se je položaj nekoliko izboljšal, in to po zaslugi pevskega zbora, ki je edina delavna prosvetna skupina med Slovenci v tem tržaškem predmestju.

ISTRA

Vas Karojba v srednji Istri je doživela v noči od 11. da 12. maja preteklo leto hudo bogoskrunstvo. Sovražniki vsega, kar je božje, so ponoči vdrli v tabernakelj, opustošili in odnesli ciborij s posvečenimi hostijami. Med

ljudstvom je završalo. Krajevna policija ni vedela, kako postopati, saj ji je bilo znano, kje je treba krivce iskati. Zato je vso zadevo izročila kriminalni policiji v Pazinu. Medtem so pastirji slučajno odkrili sredi občinske gmajne v grmovju razbite svete posode, o sv. hostijah pa ni bilo nikakega sledu. Domači župnik don Rojnica jih je nato odnesel v župnišče in nato izročil v dokaz zločina kriminalni policiji. Tedaj se je zgodilo nekaj neverjetnega, res satanskega. Policija je dala aretirati župnika, zakristana in zvonarja, češ da je videti na svetih posodah odtise njihovih prstov. Odpeljali so jih v temnico v Pazinu, kjer skušajo sedaj izsiliti iz njih priznanje, da so oni sami povzročili in izvedli omenjeni zločin z namenom, da „vzamejo ljudski oblasti dobro ime in jo prikažejo kot sovražnico vere“. Seveda bodo to verjeli le tisti, ki slepo držijo z brezbožnim režimom v domovini. Preprosti narod pa ve, kje se skriva krivec, zato tudi veruje, da bo končno zmagala božja Pravica.

SLOVENSKA KOROŠKA

Pred sto leti je izšla 1. januarja 1858 v Celovcu prva številka lista „Glasnik slovenski“. Odgovorni urednik in izdajatelj je bil Anton Janežič, učitelj slovenščine na tedanji realki. Navajal je slovenske dijake k pisanju v materinem jeziku. Leta 1850 je začel izdajati list „Slovenska bčela“, ki pa je moral po treh letih prenehati. Čas še ni bil zrel, vendar seme je že bilo položeno v rodovitna tla.

Janežič je medtem v Celovcu tiho delal. Poučeval je slovenščino na tamošnji realki, sestavljal slovar slovenskega jezika, izdal je več slovenskih učnih knjig za gimnazijo kot „Cvetnik“ za nižjo šolo ter „Cvet slovenske poezije“ za višje razrede. Najpomembnejše njegovo delo na tem področju je pa „Slovenska slovnica s kratkim pregledom slovenskega slovstva ter malim cirilskim in glagoliškim berilom za Slovence.“

To delo tvori temelj današnjega slovenskega književnega jezika. Pregledala sta ga pred izidom Metelko in največji slavist tedanjega časa, profesor dunajske univerze in dvorni knjižničar dr. Franc Miklošič. Janežičeva slovnica je doživela deset izdaj in je bila naslednjih 62 let slovnični zakon za naš pisмени jezik povsod, kjer žive in pišejo Slovenci v materinščini. Pa tudi nadaljnje slovnice, prav do današnjega dne, rastejo iz Janežičevega dela. To so zgodovinska dejstva, ki jih posebno koroški Slovenci ne smejo pozabiti. Stavljajo na laž trditve, da je za Korošce — slovenski pisмени jezik — tuja tvorba.

Janežič je ustvaril tudi prvo osrednjo slovensko literarno revijo, katere 100-letnico v letu 1958 obhajamo. Seme, ki ga je Janežič vsadil s „Slavijo“ in podobnimi dijaškimi listi po drugih slovenskih gimnazijah, je kljub neugodnemu političnemu „vremenu“ ktilo in rastle. V 60 letih minulega stoletja se je na Dunaju zbiralo dijaštvo iz vseh slovenskih dežel in študiralo na visokih šolah podonavske prestolnice. Slovenci iz Koroške, štajerske, Kranjske in Primorske so si ustanovili svoje društvo, pogosto so se sestajali, najraje v kaki gostilnici, kjer so se ob kozarčku rujnega vinca kresale mlade misli. Brali so svoje pisateljske prvence in jih presojali. Izdajali so tudi svoj rokopišni list „Vaje“.

Ko je torej leta 1858 Janežič izdal prvo številko svojega novega lista, so že bile zbudene nove sile. Deset let je „Glasnik“ bodril, vzgajal, likal in grajal slovenske pisatelje ter pesnike. Deset let je bil Celovec središče slovenskega kulturnega življenja in dobršen del sedanjih slovenskih čitank za srednje šole, bodisi v Ljubljani, Mariboru, Novem mestu, Celju, Ravnah, Postojni ali pa v Trstu, Gorici in Celovcu, najdete v Janežičevem „Slovenskem glasniku“ iz Celovca v letih 1858—1868.

V prvi številki podaja Janežič svoj program ter navodila svojim sotrudnikom:

Posebno zaželjeni bodo sestavki pisani v:

Anton Janežič (1828—1869)

a) čisti, pravilni slovenščini: nar bolj prileže se sercu domača beseda, po ptuje našoperjena rada preseda. Če ni kakor ne zalezemo domačega izraza, še le tedaj se podajmo na pósito do bližnjih bratov slovanskih. Imen novoskovanih se varimo, rajši se držimo splošno evropskih.

b) lahko umevno in mikavno, da jih bo umel in rad prebiral vsak le nekoliko izobražen Slovenec; drugači se ne ujemajo z namenom lista leposlovnega.

c) čedno in pošteno, v duhu katoliškem, bolj v požlahtnovanje uma in srca, kakor v podpihovanje strasti človeških;

d) novele in povesti, osnovane po domačih predmetih, naj bodo živo ogledalo domačega življenja. Naj bolj prikupile se bodo tiste, ktere slikajo naše ljudstvo v njegovih dogodbah, žalostnih in veselih, v njegovih šegah in navadah in sploh v celi njegovi obhoji; kterim se vpletajo razni koristni nauki, poetičski popisi domačih krajev in družih zanimivosti.“

MARIJA V FILMU

Ob stoletnici prikazovanj v Lurdu je prav, da pogledamo, kdaj, kje in kako nastopa Marija v filmu, oziroma v koliko je služila in še služi filmska umetnost, ki živi in deluje med nami nad 60 let, tudi Marijini časti in slavi.

Biló je kmalu po rojstvu filma (1896), ko je Luis Lumier prišel na misel, da je filmal v Horitzu na Češkem *Kristusovo trpljenje* po zgledu Oberammergaua. Ta film je bil tako dobro sprejet, da so ga posnemali tudi v Angliji, USA in Franciji. Leto pozneje je L. Lumier pripravil scenarij (el guión) za „La vie et la passion de Jesus-Christ“, *Kristusovo življenje in smrt*, kjer je na 220 m filmskem traku 13 slik (scen) Kristusovega življenja; tu je Marija vidna v več scenah.

To so bili prvi poskusi prikazati širši publiki na filmskem platnu, bolj ali manj popolno sliko Kristusa in Marije. V tem delu ni bilo posebnih težav, ker je bilo mogoče najti mnogo pomočkov v Evangeliju ali v Ikonografijah vseh stoletij po Kristusu.

Najteže pri takem delu je združiti „nebo z zemljo“, t. j. n. pr. prikazati Marijo, ne samo kot mater Kristusovo, ampak tudi kot mater božjo in našo. Delo mora biti tako dovršeno, da tudi neveren gledalec z dobro voljo čuti, da se pred njim dogaja nekaj, kar posega med nas iz onostranstva.

Nekaj podobnega čutimo v delih Greena (*The Power and the Glory*), Claudela (*Le Soulier de Satin*) in

drugih modernih pisateljev, ki pišejo že bolj za nevernike z dobro voljo.

Renée Falconetti (1902—1946) je prvi primer dovršenosti in nadčloveške interpretacije. Njena igra Ivane Arške v Trpljenju svetnice je prišla tako daleč, da je svoje fizično trpljenje dognala do skrajne zmogljivosti. Ta še ne zvočni film (1927) je še danes primer, kako se morajo igralci vživeti z vsem svojim bitjem in žitjem v osebo, ki jo predstavljajo. V zvočnem filmu je našla Falconetti naslednika v P. Fresnayu (*Monsieur Vincent*). Tako se ikonografija njega, ki se mora predstavljati, pred kamero spremeni v duševno in ne več samo v estetsko sliko; filmski objektiv zagradi igralca z dušo in telesom.

Nekaj podobnega je v filmu tudi s predstavljanjem Marije. Film „King of Kings“ De Milleja in Duvivierieva *Golgotha* so se približali nekoliko bolj „idealizaciji“ Marije. Naloga filma tu je, da zgodovinsko dogajanje prižene do nekega misterija-skrivnosti; do meje, kjer se slika s platna more preseliti v nas same in v naši notranjosti predelavati in se stikati z onostranstvom-skrivnostjo (kar oči niso videle in ušesa ne slišala!).

Te težave premostijo v filmu navadno tako, da osebe (n. pr. Kristusa, Marijo) čim manj vidimo in slišimo z glasom nekoga tretjega (Tunika, Don Kamilo). Čim večji je ideal oziroma svetost, tem bolj je za nas nedosegliiva in zato tako težka za posnemanje. Nekaj podobnega moremo

videti v italijanskem filmu *Mater Dei* (1950).

Vsem tem filmom je dala podlago zgolj zgodovina, ki ne more teh osebnosti, ki segajo v neskončnost, utesniti v svoj zgodovinski okvir. Zato je filmska umetnost poiskala druga sredstva za svoje boljše izražanje: *umetnost*.

Vsako stoletje je polno del, ki nam prikazujejo v svoji veri in umetnosti ter stikom z večnostjo Jezusa in Marijo. Našel bom le nekaj takih bolj ali manj posrečenih poskusov. Taka sta italijanska filma „Vita di Maria“ (1949) in „L'Eterna ispiratrice“ (1948), ter francoska „La Vie du Crist“ (1951) in „En quête de Marie“ (1953). Ti filmi so se poslužili slikarske ali kiparske umetnosti svojega stoletja in različnih umetnikov, da so pokazali čim popolnejšo sliko Marije ali Jezusa. So pa tudi druga dela (filmi), katerim je služila le ena vrsta umetnosti n. pr. „L'Evangile de la pierre“ (1949). Bolj enotno že je delo D. Ropsa in Jacquina v filmu *Ave Maria* (1954), kateremu so služile miniature XIV. in XV. stoletja iz Narodne galerije v Chantilly.

Nekateri so šli še dalje in so prikazali v filmu Marijo le po posameznih umetnikih: *Le Madonne che vide el Perugino* (1949): *Le Madonne di Raffaello* (1950). Tu nam film pokaže, kako so posamezniki svoje dobe dojeli Marijo. Filmska umetnost služi tu, da nam pokaže drugo umetnost. Največje dosedanje delo te vrste je „Il Drama di Cristo“ (1940—48) Lucijana Emmerja po freskah Arena de Padua, Giotta, Pavla Haesaerts in Arcadija. Podoben film o Mariji: „Regina Coeli“ (1955) pa je izdelal isti avtor po freskah sv. Marka v Firencah.

Igralka Jennifer Jones v vlogi Bernardke Soubirous

Možnosti so še odprte in bodočnost nam bo pokazala nove uresničitve.

Ogledali smo si nekaj poskusov začetja Marijinega življenja iz zgodovine umetnosti. Naše in preteklo sto-

letje pa pozna še nove motive, t. j. Marijina prikazovanja in čudeže v Lurdu (1858) in v Fatimi (1917).

Tako so poskusili ponoviti na platnu prikazovanja v Lurdu v ameriškem filmu *The Song of Bernardette* (1943) prirejenem po znani Werfelovi knjigi: Bernardkina pesem, kjer je Jennifer Jones zelo dobro posnela Bernardko Soubirous. Tudi *Gospa iz Fátime* (1951), v kateri igra Lucijo Abobora, Inés Orsini, nam poznana tudi po *Nebo nad močirjem*. Amerikanci so izdelali drugi fatimski film: *Čudež v Fátimi*, ki pa ne dosega Gospe iz Fátime.

Film pa pozna še druga pota, kjer se srečamo z Marijo; to so Marijina božja pota. Dva znana filma sta, ki nas popeljeta k Mariji: italijanski *La porta del cielo* (1944), ki sta ga izdelala Vittorio de Sica in Zavattini in nam pokažeta neko italijansko romanje v Lurd. Ta film nam kaže bolj vero in upanje romarjev med potjo v vlak in le v zadnjem delu Lurd sam. V francoskem filmu *Lourdes et ses miracles*, Georgeja Ronquierja, ki zgleda, da je zgolj dokumentaren film, vidimo tri čudeže. A Ronquier nas nima namena direktno prepričati; sodbo prepusti gledalcu. Tu se prvič v zgodovini Lurda filma bolnik pred in po čudežu. Tu nastane višek; in težko se je objektivnemu opazovalcu izreči proti čudežu.

Poznamo še druge filme iz romanj: Nuestra Señora de Guadalupe v Mehiki, romanje v Salette in v Marijino Celje (Das Tor zum Frieden) itd.

Končal bom to opisovanje s filmi, v katerih se nam Marija le za nekaj trenutkov pokaže, a vendar odločno poseže v življenje osebe in glavne dogodke spelje z božjo milostjo na

nova pota. Tako v Castellanijevem filmu „Za dva novčiča upanja“; v Fellinijevem „Il Dibone“. Protestant Sjöberg nam predoči Marijo v svojem lepem filmu *Himlaspelet* — Nebeška vrata (1942), nato Rosellinijev *Miracle* in Paulinov *Nuit merveilleuse* (1940). Tudi v *Dnevniku vaškega župnika* (Le journal d'un Curé de campagne) vidimo oziroma bolje slutimo poseg Srednice vseh milosti. Podobno tudi v enem Fellinijevih najboljših filmov „*Le notti di Cabiria*“, o katerem bomo potrobneje razmišljali v eni izmed prihodnjih števil.

Videli smo torej nešteto poti, po katerih gre filmska umetnost in nam skuša čim popolnejše pričarati pred fizične in duševne oči našo Mater Marijo ter njeno vlogo, ki jo igra v življenju svojih otrok. Mnogo je filmov o Mariji in mnogo jih še bo. Katoličani si štejemo v veselje, da si je Marija izbrala tudi filmsko umetnost za razširjanje svoje slave in po Njej kraljestva božjega na zemlji in v dušah posameznikov. Naj velja tudi v filmu: *Po Mariji k Jezusu!*

FLEVINFILM

TVOJE SVETO MAŠČEVANJE

Toje sveto maščevanje
strlo je moj meč,
razpršilo zlo snovanje —
pred Tabo sem otrok ihtech.

Dal rokó si mi na glavo,
da na me — ujeti plen —
zliješ mir, ljubezen, spravo:
Sin je najden izgubljen.

Zdaj skleniva večno zvezó,
zapečati naj jo kri;
kakor veter v svetlo brezó
vame milost naj rosi.

Ignotus

Kot nekdanj v domovini

Morón je mesto blizu Buenos Airesa. Od srede lanskega leta je sedež škofije. V tej novi škofiji živi največ naših ljudi in deluje deset slovenskih duhovnikov. Novi škof, mons. Miguel Raspanti, je imenoval za svojega generalnega vikarja moronskega župnika Janeza Antona Presas, ki silno ljubi Slovence in iskreno občuduje delavnost naših duhovnikov. Da je temu res, najlepše dokazuje članek, ki ga je poslal v objavo naši reviji. V svoji skromnosti je dodal: „Pošiljam vam članek 1. da ga predelate in se seznanite z novimi dejstvi, 2. da ga priobčite v vaši reviji, 3. ali pa vržete v koš.“

Z veseljem danes priobčujemo španski izvirk in slovenski prevod. Naj priča še bodočim rodovom, kako je goreč argentinski cerkveni dostojanstvenik gledal na našo vero, ponašanje in življenje. Obenem pa naj nam bo v opomin, da ostanemo taki, kot nas je g. mosenjor spočetka spoznal. Brez dvoma bi bilo zanj eno najhujših razočaranj, če bi čez leta moral reči: „Zmotil sem se. Tudi Slovenci so prelegli zmaterializiranemu okolju in zavrgli izročila svojih očetov.“

Republika Argentina je dežela bodočnosti; ne brez razloga jo sedanji sv. oče visoko ceni in govori o njej z izrednim dopadenjem. Toda prav zadnje čase pretresa Argentino silen verski problem, kako pomnožiti število duhovnikov.

Pa se je zgodilo, da je božja Previdnost, ki vse sladko in krepko ureja, prav za te čase poslala k nam urejeno in delavno vrsto slovenskih duhovnikov, ki so uspešno in dostojanstveno spolnili praznino, nastalo ob pomanjkanju domačega klera.

Mnogi od teh duhovnikov so doma nekaj pomenili; imeli so visoka mesta v domači hierarhiji in bili so izredno delavni na vseh področjih javnega življenja. Tu pa so jih zadela le mesta dru-

gotne važnosti, če smemo sploh v božjem kraljestvu govoriti o razdelitvi mest.

Jezik in navade njihove rojstne dežele so zelo različni od tukajšnjih. Pa so se potrudili in hitro priličili okolju, tako da danes pridigajo v izbranih in vsem razumljivih besedah. Sprejeli so to deželo za svojo in delujejo, kot da bi bili v domovini.

Ogromno je dobro, ki ga je deležna dežela po teh duhovnikih. V kako silno zadrego bi prišli tukajšnji škofje, če bi se čez noč vsi ti duhovniki vrnili domov! Polni vneme so pri pouku katekizma, v spovednici, pri obiskih bolnikov. V vsem, kar se nanaša na Boga in dobro duš, so polni resnobe in dostojanstvene drže. Ne smejo si delati kakih rožnatih utvar za bodočnost, kajti kot

tujci verjetno nikdar ne bodo prišli do važnih javnih mest.

V moronski škofiji živi velika skupina Slovencev, ki polni tukajšnje cerkve in vabi domačine s svojim zgledom k posnemanju. Tudi duhovniki slovenske krvi so v tej škofiji številni. Njih pomoč je naravnost izredna.

Zato je moronska škofija, v želji, da se zahvali tem duhovnikom in temu ljudstvu za vse izkazane dobrote, povabila lani za praznik Razglašenja Gospodovega v svojo sredo ljubljanskega škofa mons. dr. Gregorija Rožmana, da je opravil daritev sv. maše na veličastnem oltarju Marije Brezmadežne in Srečnega Pota. Škof dr. Rožman, res pravi gospod tako glede svoje ljudomilosti kot svoje drže, trenutno duhovno oskrbuje slovensko skupnost, razpršeno po vsem svetu, potem ko so ga preganjali komunisti in je moral nastopiti pot izgnanstva.

Bila je za Morón velika čast, da ga je mogel imeti nekaj ur v svoji sredi in tako izvršiti eno izmed del krščanskega usmiljenja: popotnike sprejemati. Kajti popotniki so vsi tisti ljudje, ki danes zapuščajo zaradi vere svojo rojstno deželo.

Ne bi bilo težko zame, da omenim slovenske duhovnike, ki delujejo polni vneme v naši moronski škofiji. Brezmadežna Devica Dobrega Pota, naša nebeška patrona, naj jih za vse napore bogato poplača in jih pripelje nekega dne v varen pristan. Vendarle, zdi se mi prav, da omenim en primer.

Ni še dolgo, kar je bila ustanovljena v Moronu nova župnija. Za njen nastanek ima glavno zaslugo duhovnik Anton Škulj. Ko je prišel ta duhovnik pred dvema letoma na sedanji kraj, je našel ljudi razdeljene v dva nasprotna si tabora. Sicer je res, da ga niso kamenjali, toda zato pa se je zgrnila nadenj strašna nevihta hudobnih jezikov. Omenjeno

predmestje je bila prava Kalvarija in nihče, komur so to mesto ponudili, ni hotel pred g. Škuljem tam ostati. Toda dobri gospod Tone Škulj, vojak v zadnji vojni, je to bombardiranje tiho prenašal in vzdržal do konca. In je bitko dobil. Danes je to predmestje osvojeno za Boga, zakramentalno življenje narašča in katekizem se redno poučuje. Že ima nova župnija tri kapele in navdušenje za Cerkev je vedno večje. Nihče si pred časom ni mogel misliti, da bo ta duhovnik enkrat župnik te nove župnije. Uspelo mu je nasprotnike spremeniti v prijatelje in ti so mu potem pomagali pri gradnji novega svetišča.

Gotovo se je ta čudež zgodil predvsem po pomoči Sreca Jezusovega, saj je g. Tone Škulj takoj ob svojem prihodu v novi kraj začel s širjenjem te pobožnosti. Potem ima pri tem zasluge Najsvetejša Devica, katero časti sedaj ves kraj z nepretrgano vrsto svetih rožnih vencev. Na tretjem mestu je treba dati priznanje moronskemu škofu, mons. Mihaelu Raspantiju, ki je na fin način in z dobroto odločil sporno zadevo in jo rešil. Priznanje zasluži tudi gospa Ana Parancone in vsa njena družina, ki je neumorno pomagala pri izvedbi načrtov. Tudi imajo zasluge dobri verniki, ki ljubijo Boga; in končno se je treba zahvaliti tudi slovenskemu misijonarju Baragi, ki je umrl poln kreposti v sluhu svetosti in čigar podobice je g. Škulj stalno delil med ljudi s prošnjo, da Baragi priporočijo zadevo nove fare.

Menim, da sem že napisal dovolj. Namen, ki sem ga imel s pričujočimi vrsticami, je bil izreči javno zahvalo ljubljanskemu škofu mons. dr. Gregoriju Rožmanu, da je dal te odlične duhovnike na razpolao naši državi, prav tako pa zahvaliti se tudi vsem tistim duhovnikom, ki delajo za duše na naših marijanskih tleh v Moronu.

ARGENTINA

Pred petdesetimi leti se je rodil 15. januarja 1908 v Spodnji Voličini pri št. Rupertu v Slovenskih goricah šolski nadzornik g. Aleksander Majhen. Po končani učiteljski maturi je služboval v glavnem na Štajerskem. Od leta 1937 do vdora Hitlerjevih čet je vršil mesto upravitelja deške ljudske šole v Ptujju. Ob zasedbi Ptujja je pretrpel šest tednov ječe, nato pa prišel v tedanjo Ljubljansko provinco. Pred odhodom na Koroško leta 1945 je poučeval na Uncu pri Rakeku. V begunstvu je razvil vse svoje lepe zmožnosti ob organiziranju šolstva za slovensko mladino v begunskih taboriščih v Avstriji. Ni bilo to lahko, a idealizem g. jubilanta in njegova močna volja sta premagala vse ovire. Brez dvoma je poleg ravnatelja g. Bajuka in ostalih učnih moči velika zasluga g. Majhna, da je ljudskošolska mladina v begunskih taboriščih v Vetrinju in Peggezu pri Lienzu lahko imela nemoten šolski pouk. Leta 1948 je g. Majhen postal nadzornik nad vsem slovenskim begunskim šolstvom v Avstriji. Naslednje leto je prišel v Argentino in bil nekaj časa tajnik pri Društvu Slovencev, nato pa postal uradnik v nekem tekstilnem podjetju. Od vsega početka se je navdušeno vrgel v organiziranje slovenskih šolskih tečajev na področju Vel. Buenos Airesa. Skupno z g. Martinom Mizeritom je sestavil za slovensko šolsko mladino v izseljenstvu lepo knjigo „Naša beseda“. Pri Društvu Slovencev je sedaj mladinski referent. Tudi je zelo delaven član Katoliške akcije. Vsak mesec napiše več prispevkov za mladinski list „Božje stezice“, ki je priloga naše revije. Povsod, kjer ga naprosijo, rad priskoči na pomoč. Je odličen predavatelj in silno vesten pri svojem delu. Omenjene vrline so g. jubilantu prinesle velik ugled, ki ga uživa v vsej slovenski skupnosti v Argentini. Tudi naša revija si šteje v čast, da ga k življenjskemu jubileju od srca čestitati z željo, da bi g. Majhen dočakal dan, ko bo slovensko šolstvo v domovini osvobodeno rdečega odela.

Šolski nadzornik Aleksander Majhen, ki je pred kratkim spolnil petdeset let življenja

Globoko je vso slovensko skupnost v Buenos Airesu pretresla vest, da je ob priliki izleta slovenskega pevskega zbora „Gallus“ v Tigre utonil 26-letni slovenski akademik Jože Musar. Komaj 14 let star je leta 1945 nastopil pot begunstva. Dasi oropan skrbne materine roke je ostal ves čas Bogu zvest in ponosen Slovenec. V taboriščih je bil goreč član Katoliške akcije, v Argentini pa se je udeleževal zlasti pridno v Slovenski fantovski zvezi in v pevskem zboru „Gallus“. Nenadna smrt je vedno pretresljiva, toda tolaži nas zavest, da Jožeta Musarja ni našla nepripravljenega, saj je dan preje opravil sv. spoved in uredil račune s svojim Bogom.

Mesec januar je v Argentini mesec počitnic kot n. pr. v Italiji avgust. Vse beži iz Buenos Airesa in si išče oddiha ali ob morju ali v notranjosti dežele. Tudi Slovenci so ta mesec dobro porabili za razvedrilo. Dne 12. januarja je pevski zbor „Gallus“ povedel svoje člane in prijatelje na otok Hiawatha v delti reke Paraná. Udeležencev je bilo 200. Žal je tragična smrt Jožeta Musar

popoldne uničila veselo razpoloženje izletnikov. — Naslednjo nedeljo je 185 slovenskih otrok pod vodstvom svojih učiteljev pohitelo na Markeževo pristanišče v Merlu. G. katehet Stanko Škrbč je zanje na prostem maševal in jim povedal tudi več vzpodbudnih misli. — 26. januarja so pa šle na izlet še dekleta iz Slovenske dekleške organizacije, medtem ko so ga fantje imeli tri tedne kasneje.

BRAZILIJA

Slovinci v mestu São Paulo do nedavnega niso imeli priložnosti za slovensko službo božjo, čeprav je v deželi več slovenskih duhovnikov. Lani šele je prišel v mesto slovenski duhovnik č. g. Alojzij Ilc. Tako so mogli imeti v decembru dvakrat slovensko službo božjo: na praznik Brezmadežne in za božič. Zbirajo se v cerkvi Svetega Duha.

Januarja meseca pa je maševal in pridigal g. Ludvik Ceglar, ki je prišel obiskat svoje prijatelje. Petje je prevzela gospodična Copičeva, profesorica glasbe. Mogla bo le z veliko žrtvijo prihajati iz precej oddaljenega mesta São João da Bia Vista. Zato pa upamo, da bodo radi prihajali ne le Slovenci iz São Paula, temveč tudi oni iz bližnjih mest, kakor iz Santo André in od drugod. Slovenska služba božja je vsako drugo nedeljo v mesecu točno ob 5 popoldne. Pevska vaja je ob pol 5. Pred mašo je priložnost za spoved. Po maši je prost razgovor v farni dvorani, kjer upajo Slovenci sčasoma pripraviti tudi kako prireditve.

ZDRUŽENE DRŽAVE

Z januarsko številko je stopil na božni list „Ave Marija“ — Zdrava Marija, ki ga izdajajo slovenski frančiškani v Lemontu, v svoj jubilejni petdeseti letnik. Z njim je pričel 4. marca 1909 v New Yorku mladi frančiškanski duhovnik p. Kazimir Zakrajšek. K temu ga je nagnilo spoznanje, da se naši ljudje na novih tleh neverjetno hitro versko in moralno zgublajo, ker so brez verskega tiska, duše pa so jim

zastrupljali listi kot „Glas naroda“, „Glas svobode“ in socialistični „Proletarec“, vsi skrajno zagrizeni protiverski listi. Višek protiverske slovenske gonje je bil v letih 1918 do 1922. List „Ave Marija“ je pričel izhajati zelo skromno: na osmih straneh, tako da so ga nasprotniki zaničljivo imenovali „patrova flika“. Doživel je val nasprotovanj s strani slovenskih liberalcev in socialistov, toda p. Kazimir je bil moč, ki se ni dal oplasti. Urejeval ga je v najtežjih časih, vse do leta 1927. Naslednji uredniki so bili p. Aleksander Urankar OFM, p. Salezij Glavnik, Edvard Gabrenja, Leonard Bogolin, p. Hugo Bren, pod čigar uredništvom je revija proslavila svoj srebrni jubilej. Leta 1936 je uredništvo ponovno prevzel p. Bernard Ambrožič; med zadnjo vojsko je list urejeval p. Aleksander Urankar, po vojski pa že v Ameriki rojeni p. Martin Stepančič. Od leta 1951 do leta 1956, ko je odšel v Avstralijo, je bil urednik mladi p. Bazilij Valentin, ki je list tako vsebinsko kot tehnično zelo dvignil. Sedaj urejuje list p. Fortunat Zorman. Naklada lista je prišla do 5.000 naročnikov. Po vojski jih je bilo le še 3.500, tako da se je bilo bati, da bo list počasi shiral, pa ga je leta 1948 spet okrepilo 1500 novih naročnikov, ki so prišli v deželo iz evropskih begunskih taborišč.

Prav za petdesetletni jubilej revije „Ave Marija“ je 27. januarja 1958 poklical Bog k sebi njenega ustanovitelja p. Kazimirja Zakrajška. 5. maja 1958 je bil spominil osemdeset let življenja. Doma je bil s Preserja na Notranjskem. Leta 1900 je kot gojenec frančiškanske gimnazije Kostanjevica pri Gorici težko zbolel na pljučih. Prve dni marca 1901 je bil na tem, da umre. Tedaj je naredil obljubo, „da bo skušal v poznejšem življenju ustanoviti list, ki bo nosil ime „Ave Maria“ in kjer bo ob priliki opisal ozdravljenje“. Marija je njegovo obljubo sprejela. Čez noč mu je odleglo. Ko je to pravil na seji Rafaelove družbe, ki jo je tudi on ustanovil za slovenske izseljence, je dejal: „Ako ustanovim list, predlagam, da bo no-

sil naslov „Ave Maria“.“ Odborniki so njegov predlog sprejeli. Leta 1917 je mogel p. Kazimir Zakrajšek to svoje čudežno ozdravljenje tudi objaviti v svoji reviji. Res velik je bil p. Kazimir v ljubezni do slovenskih izseljencev. Sam je zapisal: „Saj ne bi začel lista, a smililo se mi je ubogo slovensko ljudstvo.“ In ko je zvedel, da bo izšla jubilejna številka „Ave Maria“, je dejal: „Omenjajte čim manj moje ime. Predvsem poudarjajte, da je bil list pod izrednim varstvom Marije Pomagaj in da je njena zasluga, če še izhaja. Pri tem listu se očitno kaže Marijino varstvo. Ne pozabite na to v jubilejni številki.“

— Po prvi svetovni vojni se je p. Kazimir vrnil v Ljubljano, da da zagona Rafaelovi družbi. Istočasno je organiziral novo faro na nekdanjem pokopališču sv. Krištofa za ljubljanskim koldvorom in bil več let nje župnik. Arhitekt Plečnik mu je okusno preuredil cerkev sv. Cirila in Metoda. Toda izbruh vojne je prekrizal nadaljne njegove načrte. Pravočasno se je kot ameriški državljan lahko še umaknil v Združene države. Pred smrtjo je še moral zvedeti grenko vest, da so komunistične oblasti v Ljubljani začele podirati cerkev sv. Cirila in Metoda in uničevati Plečnikovo mojstrovino. Dočakal je začetek jubilejnega leta svoje drage revije. Sedaj gotovo že doživlja lepoto raja in ponavlja sladki besedi „Ave Maria — Zdrava Marija“.

Skupno romanje Slovencev iz Severne Amerike v Lurd bo vodil v mesecu juniju p. Odilo Hanjšek OFM. Prijave sprejemajo slovenski frančiškani v Lermontu.

KANADA

Dve leti že deluje na slovenski fari v Torontu Vincencijeva konferenca. Spočetka so nekateri mislili, da je nepotrebna, po dveh letih obstoja pa številke jasno pričajo, da je v vsaki župniji organizirana dobrodelnost neizogibna potreba. V letu 1955—1956 je imela omenjena Vincencijeva konferenca 1.257,77 dolarjev dohodkov, izdatkov pa

Pok. p. Kazimir Zakrajšek OFM

1128,50. V naslednji poslovni dobi, ki se je končala 1. novembra 1957, pa je bilo 2.576,02 dolarjev dohodkov ter 2.603,80 izdatkov. Od teh je bilo razdeljenih med novodošle rojake 396 dolarjev, med bolnike po Kanadi 1286, v Evropo v taborišča pa je bilo poslanih 463,05 dolarjev.

Sv. oče Pij XII. želi, da bi v letošnjem jubilejnem Marijinem letu verniki čim več romali v lurško votlino, pa tudi k drugim Marijinim cerkvam. Torontski nadškof je v ta namen določil cerkev Naše Gospe lurške v ulici Sherbourne. Pa tudi slovenska župnija v Torontu bo letos organizirala dve večji romanji k cerkvi Marije Pomagaj: na zadnjo nedeljo v maju in na prvo v septembru.

Pod žezlom krutega vladarja

Govoriti hočem o krutem vladarju, ki vsako leto po vsem svetu na milijone ljudi pokonča in ki povzroča na milijone raznovrstnih nesreč in nezdgod ter nad narodi izvršuje mednarodni zločin rodomora, pa se mu ljudje vseeno klanjajo in zvesto služijo brez kakega posebnega odpora. *Ta vladar je — kralj alkohol.*

Tudi med Slovenci v stari in novi domovini izvršuje ta kralj svoje zločine. Na stotisoče Slovencev je že tekom par stoletij pomoril. Nekateri staronaseljenci, ki so prišli pred kakimi 40 leti v Ameriko, pripovedujejo, kako so se naši izseljenci vdaljali nezmernemu pitju alkoholnih pijač, kako so zapravljali ves svoj zaslužek z nezmernostjo v pitju in kako so naposled nesrečno umirali. Tudi sedaj beremo v listih, kako v stari domovini ljudje pijejo čezmerno v nekaterih krajih.

Alkoholizem je *neizmerno zlo*, ki je prišlo na človeštvo zlasti zadnjih par stoletij, ko se je alkohol razpasel in se razširil med vse sloje in po vsem svetu brez izjeme. Nemogoče je popisati vse njegove strašne posledice za človeški rod. Celi narodi so izumrli vsled njega. Koliko nepopisnega gorja povzroča povsod! Ko bi mogli zbrati vse solze, ki jih povzroča alkohol, solze strahu in bridkega pomanjkanja, solze srce trgajoče revščine in globoke žalosti, solze blaznosti in obupa, solze najgrozovitejših telesnih in dušnih bolezni: resnično, nastala bi *morju podobna povodenj*.

Stvorilo bi se strahovito *jezero krvi*, ako bi se stekla skupaj vsa kri, ka-

tere prelitja je kriv alkohol, kri pretepov, ubojev in umorov, ki glasno kliče k nebu po maščevanju!

Da, alkohol je naš velik sovražnik. Da bi ga spoznali vsi, prav vsi, zato ga razkrinkajmo. Pokažimo vsemu svetu, kakšen je.

KAJ PRAVIJO NAŠI VELMOŽJE?

Profesor *dr. Aleš Ušeničnik* piše: „Če je človek odkritosrčen, se meni zdi, da mora dandanes reči: ne piti vina, je najbolje! Ako ga piješ zmereno „po pameti“, kdo bo metal kamen vate? Ampak, ako gledaš okoli sebe množico, ki se potaplja v alkoholizem, ako gledaš ljudstvo, dobro, nadarjeno, krepko, kako propada fizično in npravno, kako mu strupeni alkoholizem pije mozeg iz hrbtenice, ali se ti ne bo smililo to ubogo ljudstvo? In ako vidiš, da ga drži v sužnosti alkoholizma predsodek, da brez opojne pijače ni moči in zdravja..., ali te ne bo zapeklo v srcu, ali se ti ne bo zazdelo, da bi bilo res najbolje, ne piti vina? Mnogokrat sem že slišal ugovor: „A čednost je pa le zmerenost!“ In v svojo sramoto moram izpovedati, da sem navadno molčal, ko bi veren učenec sv. Tomaža nikakor molčati ne smel.“ — Meni se zdi stvar tako jasna, da ne morem umeti, zakaj nekateri ne morejo abstinence... Kristjanu priporoča abstinenco *asceza*. Dandanes pa priporoča abstinenco zlasti *ljubezen*, tista ljubezen, iz katere mora izvirati solah vse naše socialno delo. Nič pa ne škodi, če upoštevamo tudi naravne

nagibe, n. pr. *socialno higieno*. Če je abstinenca vir socialnega zdravja, zakaj je ne bi mogel priporočati tudi kristjan, najsi jo priporočajo tudi framasoni... Pogana je nagnil na abstinenco naraven, nizek cilj; ali imajo prelepi krščanski cilji manj moči, ali ima manj moči ljubezen krščanska? Naj žive abstinentje!“ (Zlata doba 1907, str 33).

Prošt Andrej Kalan: „Kje ste voditelji naroda, ki ste v vesti dolžni skrbeti za njegovo dobrobit? Kje ste čuvaji sionski, ali ne vidite, ali ne čutite, ali ne izkušate, koliko neumrjotih duš se pogublja dan za dnevom v tem strupa polnem vrtincu! Slovenska žeja nič ne zaostaja za nemško žejo in gostilna v slabem pomenu odločuje o usodi našega naroda, ki ima z alkoholom prepojen vedno manj mostva, vedno manj značajev! Ali ni zadnji čas, da strnemo vsi vse moči zoper najhujšega smrtnega sovražnika — alkoholizem?“ (Zlata doba 1908, str. 22).

Pisatelj Franc Sal. Finžgar: „Kdor ljubi narod, kdor želi zanj delati in res tudi dela, on mora biti vsaj odkritosrčen prijatelj abstinentov, pospeševatelj gibanja in sam pošten zmernež. Resnično, energično, delo po mojem prepričanju bazira v svobodi od alkoholnega vpliva... Ali naj govori še kdo o škodi, ki se godi masi naroda?! — Naša okolica tako kriči, da je vsak glas le šepetanje ohripelega glasnika. Kdor bi bil nasprotnik, on ne pozna naroda in ga tudi ne ljubi! — Sodim, da ni nikaka popolnost, ampak navadna zahteva razuma, da se redno zdržimo pijače.“ (Zlata doba 1907, str. 56, 57).

Voditelj slovenskega protialkoholnega gibanja *Janez Kalan*: „Neumrljivo v resnici! — Pri nas se mnogo

dela, mnogo tudi žrtvuje časa, denarja in moči za blagor ljudstva. Ustanavljajo se posojilnice, zadruge vsake vrste, društva in družbe itd., itd., poizkuša se vse mogoče, da bi se ljudstvu gmotno in duševno kvišku pomagalo in naprej... Kakor so vse te reči lepe in velike hvale vredne, — eno je vendar gotovo in neutajljivo: *Naša glavna rana je alkohol*. To odpravite, pa ste si lahko marsikaj drugega truda prihranili.“ (Zlata doba 1907, 113, 114).

ANTON MERKUN, USA

ISKRENA PROŠNJA

Prav lepo prosim cenjene bralce, da bi mi poslali poročila o grozopolnem vladanju kralja alkohola med našim narodom tekom zadnjih 40 let. Naj odgovore na sledeča vprašanja:

1. Koliko se je pilo pred kakimi 40 do 50 leti med našimi izseljenci v Zedinjenih ameriških državah? Oni izseljenci v Argentini naj povedo, koliko se je pilo v Argentini, izseljenci v Braziliji, koliko se je pilo tam, prav tako naj izseljenci v Nemčiji, Franciji, Belgiji in Holandiji sporoče, koliko se je pilo tam. Zanimivo bi bilo vedeti, koliko se je pilo v Trstu, v Beneški Sloveniji, na Koroškem in v Sloveniji?

2. Kaj je bilo vzrok čezmernega pitja?

3. Kako so si poskrbeli opojnih pijač v U. S. A. ob času prohibicije, ko je bil alkohol prepovedan?

4. Koliko se sedaj pije med staronaseljenci in koliko med novonaseljenci?

5. Koliko se sedaj pije v Sloveniji pod Titom? Kaka je cena opojnim pijačam? Kako se godi vinogradnikom?

6. Popišite vse slabe posledice čezmernega pitja na vero, pravnost, zdravje, gospodarstvo in sploh na socialne razmere! Ali stori komunistična vlada kaj proti pijačevanju?

Poročila o čezmernem pitju naj pošljejo na naslov: Rev. Anton Merkun, 15519 Holmes Ave., Cleveland 10, Ohio, U. S. A.

duhovno življenje la vida espiritual

Slovenski verski mesečnik

Izdaja konzorcij
(Anton Orehar)

Editor responsable:

Pbro. Antonio Orehar,

Ramón Falcón 4158, Buenos Aires

Registro de la Propiedad Intel. 574.991

Urejujejo:

Jurak Jože

Mali Gregor

Šušteršič Marijan

Platnice in stalna zaglavja

je narisal

Hotimir Gorazd

Celoletna naročnina

za Argentino in države,

ki nanjo mejijo (razen

Uruguaya) 110 pesov.

Za Uruguay

in druge države,

če se plača v argentinskih pesih,

je naročnina 140 pesov;

za U. S. A. in Kanado 5 dolarjev,

za Avstrijo 95 šilingov,

za Italijo 2000 lir,

drugod pa protivrednost dolarja.

Poverjeniki revije:

Argentina:

Dušnopastirska pisarna,

Ramón Falcón 4158, Bs. Aires

Brazilija:

Vinko Mirt,

Caixa Postal 7058, Sao Paulo, Brasil

U. S. A.:

„Familia“,

6116 Glass Ave, Cleveland, Ohio

Kanada:

Ivan Marn,

83 Victor Ave, Toronto, Ontario

Trst:

Marijina družba,

Via Risorta 3, Trieste, Italia

Marec

Št. 3

Leto XXVI.

V tej številki:

- 129 Vélíki petek — dan vesoljnega odrešenja (dr. Janez Vodopivec)
- 134 Papeški mesečni molitveni namen za marec (Alojzij Košmerlj)
- 137 Trabajando como en la patria (Mons. Juan A. Presas)
- 139 Blagri (O. Charles)
- 142 Materi za god (Fr. Mauko)
- 143 Bodite pripravljeni! (dr. Mirko Gogala)
- 147 Poslanstvo vdove (Gregor Mali)
- 150 Na razpotju (N. N.)
- 153 Meja (Gregor Hribar)
- 158 Don Kamilo (Guareschi-Jurak)
- 158 Drobne
- 164 Po svetu
- 168 Petnajstim v spomin (Zora Piščanc)
- 170 Vesti iz domovine
- 174 Marija v Filmu (V. Fl.)
- 176 Tvoje sveto maščevanje (Ignotus)
- 177 Kot nekdanj v domovini
- 179 Med Slovenci po svetu
- 182 Pod žezlom krutega vladarja (Anton Merkun)

CORREO
ARGEN-
TINO
Suc. 6

TARIFA
REDUCIDA

Concesión
N.º 1360

Italija:

Zora Piščanc,

Riva Piazzutta 18, Gorizia

Avstrija:

Anton Miklavčič,

Spittal a/Drau, D. P. Camp, Kärnten

Naročnino pošiljajte

Mohorjevi družbi v Celovec.

Avstralija:

rev. Bernard Ambrožič,

66 Grdon Str., Paddington (Sydney)

Tiska tiskarna Salguero,

Salguero 1506, Buenos Aires

Na zadnji strani: Vrh Sv. Treh
Kraljev pri Vrhniki (884 m); v
ospredju podružna cerkev na
Hlevnem vrhu

Desno: V postnem času na št.
Joštu pri Kranju

Spodaj: Motiv pri Sv. Trojici
na Vrhniki. Druga in tretja
postaja

Visoka in lepa zimska béli
zaprta v čar molččega smehljaja,
zima mineva,
bolj in bolj se ti v roki rdeči
jabolko iz srede taja.

Vinko Beličič: Zima mineva

